

MORGONBRIS

MAJNUMMER

DEMONSTRATION.

Pris 25 öre.

N:r 5. Maj 1922.

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Signe Wessman. Allm. Tel. Norr 244 36. Upplandsgatan 85, Stockholm.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3.—, halvt år kr. 1:50; lösnnummer 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre, textside 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-Dem. Kvinnoförbund: Ordf. och korresp. sekreterare: Fru Signe Wessman, Upplandsgatan 85, Stockholm. A. T. Norr 244 36.

Stockholms stads, Stockholms o. Uppsala läns soc.-dem. kvinnodistrikt. Adr.: Ordf. Fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm Sö. Kassör Fru Sara Andersson, Igelboda, Saltsjö-Duvnäs.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie möte 4:de måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Obs! Lokal i D-salen, Folkets Hus. Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 3 tr. Södra Folkets Hus. Ordf. fru Elin Magnusson, Timmermansgatan 40, 3 tr, Stockholm. Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 1:sta måndagen i varje månad kl. 8 e. m. å lokalen Upplandsg. 51, 1 tr. (Gustav Vasa-automaten). Uppbörd och inskrivning varje möte. Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ord. möte 3:dje onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. St Eriksgatan 21. Ordf. Hildegard Ström, Bergsgatan 27, 1 tr. ö. g.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm håller möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus P-sal, 3:dje torsdagen i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Arvika soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 2:dra måndagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. Ordf. fru Anna Fors, Villorna, Billesholms gruva. Styrelsen.

BANKAKTIEBOLAGET NORDEN

Alla slag av bankaffärer — Högsta inlåningsränta.

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus lilla sal. Styrelsen.

Höganäs soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte 1:sta och 3:dje måndagen i månaden. Ordf. fru Helen Olsson, Föreningsgatan, Höganäs.

Ludvika soc.-dem. kvinnoklubb håller sina möten 2:dra måndagen i varje månad kl. 1/9 i Folkets Hus B-sal. Styrelsen.

Skivarps soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte andra söndagen i varje månad kl. 1,30 e. m. i Folkets Hus, Skivarp. Nya medlemmar vinna inträde. Styrelsen.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och 4:de onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus. Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Tumba soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta onsdagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus, Tumba. Styrelsen.

Kvinnan motarbetar sitt eget bästa

när hon avråder mannen att teckna försäkring i **DE FÖRENADE** å sitt eget eller bägge makarnas liv. Premiärbefrielse vid sjukdom och olycksfall m. fl. förmåner.

För klubbarna finnes att rekvirera från Morgonbris expedition:

Medlemskort med avdelningsstadgar, som gälla i två år. Pris 10 öre pr st. Matriklar till 5 kr. pr st.

Meddelande från kassören.

Glöm ej att å postkupongen angiva för vad pengarna äro sända, om det är betalning för Morgonbris, kontingent eller ryska insamlingen.

Sänd samtidigt med kontingenten kvartalsrapporten. Alla klubbkassörer ha erhållit sådana. Skulle det dock vara någon klubb, som ej fått sig dem tillsända, så meddela detta till Morgonbris expedition, Grindsgat. 10, Stockholm Sö.

För agitation

kan erhållas överblivna exemplar av broschyren »Vad väntar 1921 av Sverges kvinnor», uppropet »Till den svenska arbetarkvinnan» samt Morgonbris.

Agitera för tillslutning till kvinnoklubbarna!

Expeditionen.

På en konferens meddelades från en klubb, att vid det ena mötet i månaden förekom alltid uppläsning ur Morgonbris. Ett efterföljansvärt exempel.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. o.

Korkmattor, Bordvaxduk, Mjuka Mattor och Gardiner köpes fördelaktigast i min nyöppnade specialaffär

Algot Eriksson

34 Fleminggatan 34.

Mönstring.

Mot en himmel i vacker och strålande maj
klingar ungdomens marsch, dånar tusendens tramp
och ett myllrande folk under fanornas svaj
går att mönstra i frihetens trotsiga kamp.
Det är kvinnor och män, det är äldre och barn,
det är arbetets mörka och växande här,
som i dag strömmar ut ifrån Grottes kvarn
och sin rätt och sin frihet som fordom begär — —.

Som en sorlande flod över gator och torg
böljar taget nu fram under sångernas brus,
men i blickarnas djup skymtar tryckande sorg
och försvunnet och släckt är förhoppningens ljus.
Se, den stämning av seger och glimmande vår,
som i hållning och blick fick sin lyckliga tolk,
den har skuggats och flytt, ej den längre nu rår,
ty förstämt och betryckt är nu arbetets folk.

Det var mycket som brast när kanönernas dån
över länderna ljud, genom rymderna sprang,
ty vår vackraste dröm är nu vorden ett hån
och vår stoltaste hymn har förlorat sin klang.
Ack, vår trotsiga kamp för en frihetens stat,
som oss lyfter ur träldom till lycka och ljus,
den har trampats i blod, den har dränkts i hat,
den har kvävts, den har bäddats i spillror och grus.

Det är tyngd, det är smärta, som fyller vårt bröst,
och vår framtid är stängd som en tillbommad dörr
och den vaknande vår har en stämning av höst,
men vår tro och vår kamplust är ändå som förr.
Fram vi tåga med vilja av härdat stål
över hinder mot stormen i kommande år,
och i striden för rättens och frihetens mål
skall den sköna och väntade segern bli vår!

Gustav Fura.

Första maj.

Skaror tåga i rad framåt!
Röda fanor de föra!
Utan vapen och utan ståt,
Ingen mäktar dem skilja åt,
Ingen vågar de tyste röra!
Då höres där ord
från talarebord
Ej om brand eller mord;
Blott om orätt och rätt!
Rätt
vill vi ha!
Ja!

August Strindberg.

Det är nu 20 år sedan August Strindberg diktade "Maj på heden", den dikt varur de ovan citerade raderna äro tagna. Det var år 1902, storstrejksåret för rösträtten, då Sveriges arbetareklass slogs för sitt människovärde. Tätt slutna voro leden under dagarna omkring 1:sta maj; och spänningen intill bristningspunkten. Alla känna dock till händelsernas gång och veta, att först 1921 infördes den allmänna, lika och direkta rösträtten för män och kvinnor i vårt land. Och därmed skulle vi då vilja tillägga, att vi även erövrade vårt människovärde. Ja, så tänkte vi och kände det kanske också. Men huru mycket äga vi därav i denna stund? Många tänka nog att människovärdet det är min egendom, något som jag har inom mig själv och som ingen kan taga ifrån mig. Och det kan vara sant. Men om vi tänka oss som klass, eller som en del i den arbetssökande skaran,

då tror jag vi kunna säga att vårt människovärde väger lätt, ävensom inför de arbetslöner som nu sättes. Men detta är dock inte det värsta. Ännu mer har människovärdet varit i fara. Det vi kalla för 1914 års idéer är väl de yttersta idéerna om förakt för människovärdet. Visserligen sluppo vi undan med sydvindar och västanfläktar den gången, men vad som hände ute i världen ligger oss dock nära om hjärtat. Och det vi lida i dessa dagar är en del av dess frukter.

Världens ansikte är icke fagert för närvarande, det ser härjat och förstört ut. Det bär vittne om skräck och svält, nöd, osäkerhet och alla upptänkliga lidanden och bekymmer. Sönderingens makter och makterna som vilja hela och få världens ansikte att se mera harmoniskt ut äro i ständig fejd med varann. Det är striden om människovärdets upprättande som nu utkämpas. Huru skall den striden avlöpa?

Därom är helt visst omöjligt att profetera.

Men det kunna vi säga, att mycket kommer att bero på dig och mig och allesammans som kunna räknas till "hjorden". Männe det, tänker nog mången som läser dessa rader. Det är nu 20 år sedan vi med storstrejkens vapen stridde för att få "rösta fritt" och "icke vägas i köpmäns mitt, likt penningpåsar på vågar", och sedan vi nu vunnit det målet, äro vi, den då käm-

pande skaran eller rättare arvingar till den, fattigare än då. Vi ha under alla år kämpat i våra fackföreningar, demonstrerat och uppvaktat där vi trott detta vara de rätta vägarna för att vinna gehör för våra krav och så se vi att trots detta och trots politisk likställighet väger vårt människovärde så lätt inför den ekonomiska maktens innehavare.

Detta kan helt visst göra mången förtvivlad och pessimistisk inför våra möjligheter att komma framåt. Inför detta kaos i förhållandena synes oss inga medel räcka till. Ja, så kan man känna om man stannar och enbart lodar i svårigheterna. Men sedan kunna vi göra oss alla inom arbetareklassen, både här i Sverge och om man kunde nå utanför gränserna, den frågan: Ha vi gjort allt vi kunnat? Ha vi icke försummat en hel del? Ha vi icke lagt arbetet på för få skuldror och dragit oss för lätt undan så fort förhållandenas tryck något lättat? Ha vi icke allt för ofta varit nog så skenheliga och menat att det betyder intet om inte jag är med, eller av tankelättja eller småborgerlig högfärd hållit oss undan?

Detta är en sida av saken. Men å andra sidan kunna vi fråga oss: Huru skulle det sett ut för oss, om icke vi alla som kämpat för vårt människovärde på alla områden vi kunnat, inom partiet och fackföreningarna, deltagit i bildningsarbetet och andra folkliga

Beslutet.

I Morgonbris förra nr redogjordes i två artiklar för folkomröstningen, dess princip och tillämpning, inför den då förestående behandlingen i riksdagen. När detta skrives är beslutet fattat: Det blev uppdelning. Mäns och kvinnors röster skola räknas var för sig.

En stor idé har härigenom blivit betydligt mindre och den glädje och stolthet man kände den dag beslutet fattades om folkomröstningsinstitutets införande i vårt land, har fördunklats.

Kvinnorna ha från första stund denna tanke på uppdelning fördes ut till diskussion opponerat mot densamma. När man äntligen vunnit den medborgarrätt man så länge kämpat för, kan det inte tänkas man frivilligt skall utlämna den att tummas på. Oppositionen har också hela tiden velat värna principen med det storslagna namnet: folkomröstning.

Ett missförstånd, säger man, och så rullas upp alla dessa argument — som inte äro några argument — att detta blott är en konsultativ omröstning.

Kvinnorna ha genom sina organisationer i otaliga skrivelser och resolutioner uttryckt sina farhågor och vad som än svarats på alla dessa opinionsyttringar står en mening däri ännu obesvarad. Det är den, däri 9 av landets större kvinnosammanslutningar uttala, att "uppfattningen om den principiella innebörden av ett folkomröstningsinstitut skulle förryckas" genom ett beslut om uppdelning av rösterna. Det blir en senare tid förbehållet att avgöra vem som i den punkten varit de mest fram-

strävanden, strejkat, demonstrerat och protesterat genom resolutioner och uppaktningar?

Ja, därom kan blott råda en mening bland de kämpande. Och den meningen framföres bäst om vi åter mana alla inom arbetareklassen och med dem jämställda att icke blott fortsätta att begagna de medel som hitintills brukats utan att göra det än mera intensivt, än mer vaksamt och än mer målmedvetet.

Vi ha nu kommit till den 1:sta maj 1922. Och appellen måste ljuda för samling för "en väldig allas samling" till den dagens demonstrationer i alla Sverges bygder. Vad vi demonstrera för känna vi nog så innerligen väl och är med fetstil uttryckt i socialdemokratiska partiets manifest.

Kvinnor! Deltag i demonstrationerna. Sitt ej hemma i Edra kamrar så att maktens innehavare tro att ni äro belåtna.

Känn Edert ansvar och visa detsamma genom uppslutning i arbetarnas demonstrationsleder den 1:sta maj.

S. V.

synta. Debatten i riksdagen bjöd inte på mycket nytt, frågan var diskuterad långt i förväg och ändå tog den en hel dags intensivt arbete.

På tal om jungfrutalare så hände just det som V. i förra nr av "Bris" misstänkte. Fru Thüring var första kvinnonamn i debatten, sakligt och klart vederlade hon skälen för den föreslagna uppdelningen av rösterna och uttalade sin fruktan för att ett sådant beslut skulle mottagas med misstro av kvinnorna. Jag förstår, sade fru Thüring, skälen till att man vill ha denna uppdelning av rösterna. Vi förstå, sade även fröken Tamm, som var i tur att tala några timmar senare, varför detta förslag om uppdelning kommit. Vi förstå, att detta är en rådgivande omröstning, att riksdagen således har det slutliga avgörandet i sin hand — men vi veta också att riksdagen består av 375 män och 5 kvinnor.

Även undert. sökte göra begripligt, att vi kvinnor, som opponerade mot uppdelningen av rösterna, verkligen ansågo oss begripa vad det var fråga om.

Det är möjligt att särskiltnadsmännen tyckte det vara helt naturligt att vi förstod dem — men icke dess mindre äro de fullt övertygade än i dag, att kvinnorna inte förstått den fråga de demonstrerat för!

Men även män kunna missförstå. Hr Edén bemötte fru Thüring i något som hon strängt taget aldrig hade sagt om ett kvinnoparti, hon hade endast uttalat sin fruktan, det var allt. Hr Edéns förtröstansfulla: "Känner jag kvinnorna rätt", visade just att han inte alls känner kvinnorna rätt. Icke ens, synes det, inom sitt eget parti, ty det är så vitt jag vet inom det liberala partiet kvinnorna mest laborerat med särgående vid valen.

Annars är det inte längre än vid tiden för det sista beslutet i rösträttsfrågan — som det talades rätt mycket om ett kvinnornas parti som det "åttonde partiet".

Som vi veta beslöts i andra kammaren med 92 röster mot 88 att rösterna skulle uppdelas. Det kan man ju kalla en ganska enkel majoritet! Men dock majoritet. Det är intet att göra åt den saken. Kvinnorna ha framfört sina skäl och sina protester. Vi ha kämpat ärligt och — förlorat. Nu gäller det att kunna bära motgången och det gäller för kvinnorna att för sin del vid den stora omröstningen visa om det finns en enig vilja att betria vårt folk från rusdryckernas förödelse.

I första kammaren voro siffrorna 38 mot och 89 för uppdelning.

När nu frågan är avgjord skriver A. E—g i Arbetet:

"Det klagjordes att hela talet om att en 'vägning' och 'värdering' av männens och kvinnornas röster skulle komma att äga rum, saknar varje skytt av berättigande och sanningsenlighet."

Detta är ju mycket sagt och det vore

Maj-bön.

Dikt för Morgonbris av M. B—man.

Majsol stig fram med din glans över jorden,

lys in i vart människohjärtå

att skuggornas sorg i din strålgans dör!

Majsol, stig fram som en värmande kraft!

Se, mödrar svälta med barn i famn,

vår jord är sargad till döds.

Låt fredens ängel gå fram i ditt ljus

och resa på jorden ur spillror och grus

i vårsolens glans ett lyckans rike.

Låt blommor spira vid varje dörr,

där smärtornas vålnad gått fram,

låt barnahjärtat glömma sin sorg,

sänd strålar som läka blödande sår

— sänd strålar av kärlek, som lysa

ner på vår fattiga, sargade jord.

Fräls med förlösande vårsolsljus

oss ur natten, som lägrat sig tung.

Låt oss stiga fram i strävan och strid

och resa igen i kärlekens namn

en lycklig värld för mänskornas ätt —

en värld som skimrar i vårens färg

i majsolens ljusa strålar!

Arbetslöshetsunderstöd skall utbetalas till försörjningspliktiga kvinnor.

Bland de senaste ukaserna från arbetslöshetskommissionen märktes även den att statsunderstödet skulle indragas för alla arbetslösa kvinnor, oavsett i vilken försörjningspliktig ställning de befunno sig. Vid förfrågan om orsaken härtill har svarats att det förelåg brist på kvinnlig arbetskraft och därför skulle understödet indragas, utan ringaste undersökning om möjligheterna för kvinnorna att taga detta arbete och då särskilt de som ha försörjningsplikt. Regeringen har nu upphävt ukasen om indragning av understödet för försörjningspliktiga kvinnor ävensom att dessa jämställas med försörjningspliktiga män ifråga om anställning vid statliga nödhjälpsarbeten.

ju gott och väl om det vore sista ordet i frågan. Men tyvärr "klargjordes" saken inte så fullständigt, av det enkla skälet att den väl knappast kan klagöras nu, — den får väl göras upp efter omröstningen och vid nästa riksdagsmannaval — men efter de försäkringar som gavs den 5 april och även sedan givits har ju kvinnorna all anledning skriva sig till minnes dessa försäkringar och ännu en gång göra sin plikt vid röst- och valurnorna. A. Ö.

På turné genom Dalarna.

Och vem det landet en gång sett
han längtar dit igen.

Hur många gånger har man inte hört denna sång och sjungit den själv som barn i skolan, utan att man dock rätt förstått orden. Det är först sedan man sett Dalarna man förstår hela dess sköna, betagande natur, och denna mängd av små röda stugor med vita knutar, som en givmild hand tycks ha strött ut över hela Dalarna. Någoting så förtjusande får man eljest icke se i något av Sveriges många vackra landskap.

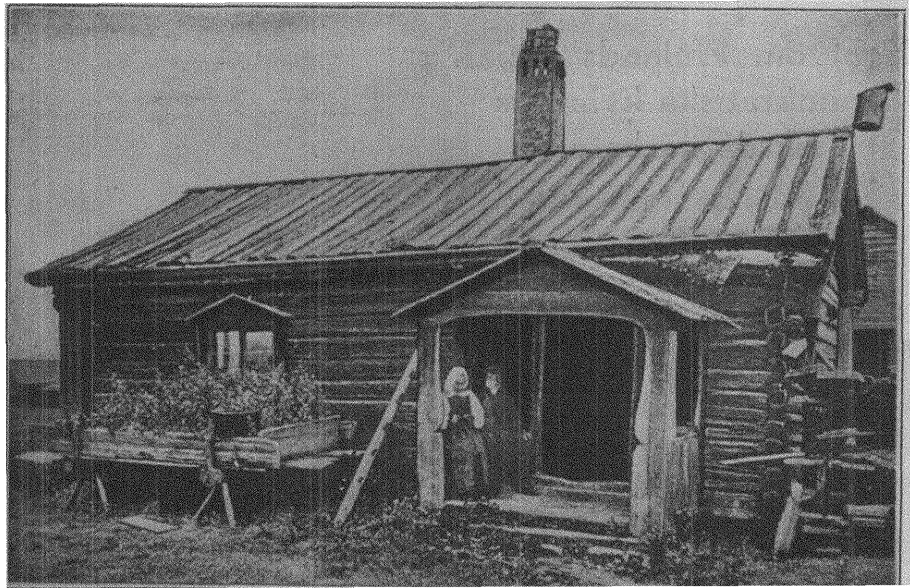
Det är en hel upplevelse att få resa genom Dalarna med dess många historiska minnen. Det var strålände vårsol med snö över hela landskapet och man tänkte ofrivilligt på hur vackert det måtte te sig i sommarsol och full grönska.

Det ligger en viss tjusning i att vara ute och tala med och till våra kvinnor just nu, att kunna konstatera det verkligen levande intresse, som finns hos dem. Det är som vore det helt andra människor mot förut, och man frågar sig vad som åstadkommit denna förändring. Är det den nya medborgarrätten? Är det känslan utav att kvinnorna numera ha någoting mera än förut att betyda i samhället? Är det känslan utav att männen räkna med och värdera oss kvinnor på helt annat sätt nu, sedan vi betyda någoting? Det måste vara detta som omskapat kvinnorna. Känslan av att vi värderas som kvinnor, mödrar och — människor. Att man inte längre räknar så, som den som skulle räkna publiken i en lokal och påstod att det var ungefär 75 människor och ett par kvinnor...

Det är just människovärdet som man liksom sätter litet högre. Alla kände det ansvar, som rösträtten medfört, och voro tydligen redo att bära ansvaret. Låt vara att arbetet kanske blir svårt i början och kanske inte heller så fullödigt, men som den goda viljan finns att göra det bästa möjliga, så får väl tiden och erfarenheten hjälpa upp vad som brister i början. Och den goda viljan finns, var säker om det!

På alla de platser, som besöktes, hade klubbarna gjort sitt allra bästa, med festliga arrangemang, blommor, grönt och flaggor, sång, musik och uppläsning samt kaffe förstås. Mötena voro fulltaligt besökta och i Borlänge bildades kvinnoklubb. De andra klubbarna fingo flera nya medlemmar, och man kan säga att resultatet var bra, tack vare våra duktiga, energiska kvinnoklubsmedlemmar, överallt i Dalarna.

Amanda Frösell.

Morastuga.

Saxhugg.

I Japan finns det en stor grupp tänkande framstegskvinnor, vilka omfatta och arbeta för nutidens sociala och politiska reformfrågor. Som exempel kan nämnas att sistlidne nov. hölls ett massmöte i staden Osaka, beväst av 5,000 kvinnor, där många olika frågor rörande kvinnornas intressen behandlades såsom mat-, bostads-, nykterhets- och uppfostringsfrågor, metersystemets införande, likställighet mellan könen m. m. De socialt arbetande och offentligt framträdande kvinnorna äro kristna japanskor. En av banbryterskorna, en utmärkt talarinna, är en fru Gauntlett, gift med en i Japan bosatt engelsk köpman.

Att det behöves reformer och mycket socialt arbete bevisas bland annat av industriförhållandena i hamnstaden Kobe med sina 700,000 invånare. Inom tändsticks- och spinneri-industrin arbeta ej mindre än 65,000 unga kvinnor under särdeles dåliga förhållanden. 39,000 bo hemma, men 26,000 äro inhysta i bolagets sovsalar. Betalningen är ytterst låg. De lättaste arbeten utföras av 10 års barn. Medan de unga mödrarna stå och mata maskinerna, vaktas deras små, som leka på fabriksgården, av ett par orkeslösa gummor. Småttingarna äro ytterligt vanvårdade, smutsiga, såriga och sjuka. 80 procent av de äldre barnen, som arbeta på fabriken, äro flickor i tonåren. Det hälsovådliga arbetet, att doppa stickorna i fosfor, överlämnas åt "männen", d. v. s. gossar i 14—18 åren.

Vid spinnerierna äro förhållandena bättre; bolagen bedriva mycket välfärdsarbete, ha egna lungotsjukhus för sina arbetare m. m., men arbetet går natt och dag med olika skift och flickorna ha en 10 och tre kvarts timmars arbetsdag. (Vita bandet.)

Småningom tillerkändes alla barn rätt till undervisning, men rätten till sunda bostäder, till mat och kläder, till hälsa och lek har först nu gått upp för oss som en samhällsplikt. — Att försumma denna är att syndigt förslösa mänskliga värden.

Vad världen behöver är en högre mänsklig standard — bättre folkstock. Far ut på landsbygden och betrakta de ståtliga ladugårdar våra bönder uppfört dessa senaste år för att få en bättre kreatursstock, studera sedan barnens bostadsförhållanden i våra städer och gör en jämförelse.

Med tillämpningen av socialhygienens enklaste lagar skulle stora kostnader för sjukhus och asylor kunna inbesparas, för att ej

Vaar.

*Der bölger en tone i luften
i gyngende rytmelek —
vekslende spændt og brusten,
trodsende, sterk og vek —*

*Der skjælver en sang i rummet,
tonende nær og ny —
og frem over bølgeskummet
stiger en undrende by!*

*Nætter og unge dage —
funklende stjernetændt!
Favnet av bølgedraget —
skiftende farvestemt!*

*Og frem under vaarens vilde,
drukkent forovne ridt —
vaagner der sære, stille
vækster i grønt og hvidt —*

Adèle Vinje.

nämna fängelser och förbättringsanstalter. De, som befolka dessa, äro oftast en produkt av missförhållanden, som kunnat undvikas. Och de komma att undvikas, när vi lärt oss inse att vår första och närmast liggande uppgift är att skapa större möjligheter för ett bättre människomaterial, sundare och lyckligare män och kvinnor. Om vi icke äro på det klara med alla de åtgärder som leda därhän, så veta vi dock ett med säkerhet, att alla barn ha rätt till de förhållanden som skapa den samhällsnyttiga medborgaren.

(Frigga Carlberg i Kvinnornas Tidning.)

Något om Finlands socialdemokratiska kvinnors riksdagsarbete.

Elva socialistiska kvinnor valdes 1918 in i finländska riksdagen. Av dessa har en efter partisprängningen övergått till kommunisterna, och utgör för närvarande detta partis halva riksdagsgrupp. De övriga tio kampera troget tillsammans med den socialdemokratiska av sammanlagt 78 medlemmar bestående fraktionen.

Av de socialdemokratiska riksdagskvinnorna är endast en, kvinnoförbundets ordförande *Miina Sillanpää*, gammal i politiken. De övriga ha kommit in i riksdagen efter upproret. Socialdemokratins kvinnor i den lantdag, som satt då revolutionen utbröt, burades alla in. Och en av dem, den duktiga *Hilja Pärssinen*, sitter ännu kvar i fängelset. Det bör kanhända anmärkas, att fröken *Sillanpää* icke tillhörde den "farliga" lantdagen.

De nya togo emellertid under fröken *Sillanpääs* ledning redan från början i med friska krafter. Många av dem äro flitiga riksdagstalare. Mest energiska i detta avseende äro fruarna *Sethokoski* och *Seinonen*. De socialdemokratiska kvinnorna ha även trängt in i utskotten, där de utföra ett intresserat arbete.

Vid ett besök i Helsingfors lämnade riksdagsledamoten fru *Vivi Roslander* undertecknad en del uppgifter om den socialdemokratiska kvinnogruppens arbete. Liksom överallt har även i Finland arbetarekvinnornas verksamhet inriktats på att bereda skydd för de små och svaga i samhället. De motioner från detta håll, som under senaste tiden framställt i finländska riksdagen, äro en bekräftelse därpå. En summarisk redogörelse för motionerna lämnas här nedan.

Föremålet för en av dessa motioner är åtgärder för åstadkommande av ungdomsundersökning. Denna undersökning är åsyftad att vara en förberedelse för en lagstiftning om ungdomsskydd. En undersökning av arbetareungdomen skall igångsättas. Undersökningen skulle omfatta landets hela såväl i industri som hantverk och lantbruk samsatta arbetareungdom och beröra dess arbetsförhållanden, utkomstmöjligheter, bostads- och bildningsförhållanden m. m. Genom en sammanställning av resultaten skulle erhållas en totalbild av arbetareungdomens ställning. För planläggningen och organisationen av denna undersökning föreslås tillsättandet av en kommitté, som skulle bestämma undersökningsområdena och övervaka arbetet samt framställa de förslag, som föranledes av undersökningen.

Det är alltså fråga om en utred-

Ernst Josephson: Mor och barn.

ning i stor skala; på basis av vilken sedan ett effektivt socialt ungdomsskydd skulle skapas.

Motionen har i allt väsentligt bifallits av riksdagen, sedan ett enhälligt utskott förordat densamma. Förvisso en vacker seger för den socialdemokratiska kvinnogruppen!

En annan motion tar sikte på att bereda understöd och hjälp i olika avseenden åt fattiga folkskolebarn. Denna motion är ännu icke slutbehandlad.

Samma är förhållandet i fråga om ett förslag från de socialdemokratiska kvinnorna att statsbidrag skall lämnas till skydd och vård åt änkor och barn, som genom inbördeskriget förlorat sina försörjare.

Vidare ha våra kvinnliga finländska partivänner väckt motion om löneförbättringar åt städerskor och andra kvinnliga arbetare vid statsbanorna. Även denna motion ligger under behandling.

Slutligen förtjänar en motion om uppförandet av en tuberkulösastalt för barn att nämnas. Denna motion, som heller icke slutbehandlats, synes komma att gå igenom. Regeringen har nämligen i sitt budgetförslag för ändamålet uppfört en summa av 10 milj. fmk.

De socialdemokratiska kvinnorna ha dessutom nedlagt ett mycket energiskt arbete för att få amnesti åt de efter inbördeskriget dömda. De ha skaffat material för sina aktioner i riksdagen genom talrika besök i fängelser och fångläger. Många gånger har det sett mörkt ut. Men de ha icke givit tappt, och man kan utan tvekan säga, att de socialdemokratiska riksdagskvinnorna ha en avsevärd del av förtjänsten uti att amnestieringen ändå drivits så snabbt fram.

Denna axplockning lämnar en åskådlig bild utav, i vilken riktning fröken *Sillanpääs* lilla fraktions strävanden gå. Det är de humanistiska kraven, som ligger kvinnogruppen mest om hjärtat.

Och i sina strävanden ha de alltid mött stöd och förståelse från de manliga partikamraternas sida.

Det blir nya val i Finland den 1 juli. De socialdemokratiska kvinnorna äro säkra på att efter valen komma tillbaka till riksdagen minst lika numerärt starka som de nu äro. R. L.

Vi måste alltid komma ihåg, att stor och stark är den karaktär, som alltid är redo att offra stundens nöje för ett framtida gott.

Trine.

Vid sista udden. August Strindberg.

Ur "Ordalek och Småkonst".

av
AUGUST STRINDBERG.

1.

Vid sista udden på vitnad håll
en villa reser sig grå och förfallen;
dörrarna stå öppna en blåsig kväll;
det spelas på flygeln därinne i hallen.

En okänd seglare ligger i fjärden på slag,
ensam vid ror och med sköten klara;
i seglet han hör, när det går över stag,
en strof ifrån flygeln, en enda bära.

Så är det tyst; men han lyfter sin hatt
och sänder tillbaka ett tack med vinden,
och hon därinne, hon får det fatt —
det var som en kyss av en okänd på kinden.

Där famnades de i en skön sekund;
i mörkret höljda de gåvo och togo;
dehörde varandra aldrig från dennastund —
och sågos ej heller till dess de dogo.

2.

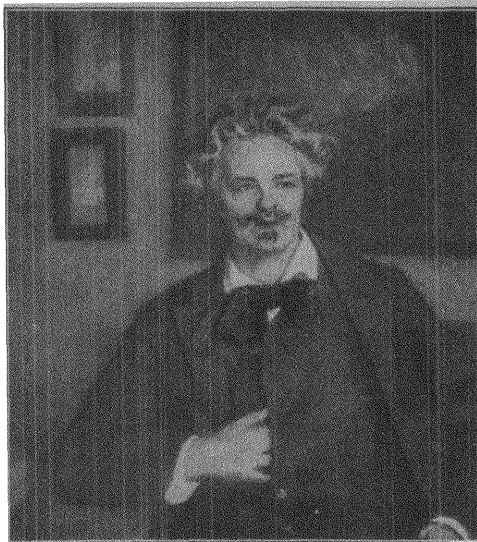
Det är natt och vindstillt se'n solen gick
ner,
i halvljus på udden en trädgrupp sover
vid räcket,
dagens fåglar man ser ej mer,
och böljorna lagt sig inunder halogrona
täcket.
då öppnas dörrarna till villans hall,
och lösta löpa de ut, de bundna ljuden;
flygeln sjunger, och tonernas svall
det väcker natten, som sover i rosiga
skruden.

Nu går en krusning på havets spegel,
i träden susar det som i ett segel,
en båt, en vit där glider ljudlöst fram,
två, många, inunder stranden;
ljusklädda mänskor i båtarnas stam
de lyssna i andakt med åran i handen.

Då vakna fåglarna på holmar och skär!
där komma måsarna på vita vingar,
tysta spejande, från fjärran och när;
de fälla på vattnet, som gungar i lätta
ringar.

Och strandens ärlor de stå på stenarne;
åkers sparvar de komma från renarne,
skatan från skogen och kråkan från trädan,
stumma, undrande först, men sätta sig
sedan.

Tioårsdagen av hans död.

August Strindberg.

Sedan Strindberg gick ur tiden och pennan föll ur hans hand har ett decennium rullat förbi. Den strid, som en gång stod kring hans namn och produktion och till överdrift hetsade upp sinnena, är nu ett minne blott, och därtill ett minne man helst önskar glömma.

Mellan Strindbergs förstlingsarbete *En namnsdagsgåva* och — *Stora landsvägen* ligger icke en själs utveckling utan många. Det är omöjligt att med några ord draga upp ens de yttre konturerna av hans diktning och de områden hans penna behandlat. Strindberg var sökaren, sanningssökaren, som oupphörligt drogs från sökande till klarhet och därunder kastades från den ena överdriften och ytterligheten till den andra. Han var som öken-

Upp ur djupen fiskarnas fylkingar dyka,
gäddan slår slag i brynet och löjorna
stryka,
gyllene sarven och silverne mörten vid
bryggan,
vanda att lyss blott till summande myggan,
stanna med öppna munnar i stim för att
höra,
vila på fenorna, rädda att störa.

Nattfjälrlar dansa i rungande ring till
musiken,
vassarna buga och alarne niga i viken;
hela naturen har vaknat och lyss;
klippans glimmer som ögonstenar
tåras av daggen, som stenar lenar;
berget gråter vid tonernas kyss.

*

vandraren, vilken ständigt ser oasen skimra i fjärran framför sig, och då han närmar sig är den en villa, som upplöser sig till ett intet för att åter samla sig något längre bort.

Strindberg var världsförbättraren, som gjorde samhällets orättvisor och missgrepp till egen sak och svängde sin pennas gissel med en hänsynslöshet, som höll på att störta och splittra honom själv. Han var vetenskapsmannen, som brottades med problemen med en iver, som stegrades i takt med svårigheterna, han var fritänkaren, ateisten, förnekaren av det oändligas tillvaro, och i nästa nu var han de ockulta mysteriernas försvarare, blev swedenborgaren med den starka tron på de andliga makterna — och han dog med bibeln tryckt mot sitt bröst. Han var diktaren, som lik Gud skapade en värld utav intet, och han var människan med kanske ett övermått av mänskliga svagheter.

För honom var diktningen den säkerhetsventil, som reglerade det inre trycket av hans våldsamt jäsande känsloliv, och i hans alstring kunna vi följa hans irrande, oroliga ande på sin färd genom evigt skiftande skuggor och dagar.

Strindbergs namn anses nu som det främsta inom den svenska litteraturen och hans verk komma att bestå sedan mycket, som nu anses värdefullt, fallit i glömska och förgängelse.

»Tiden må nöta ut honom till sist», skrev Bernard Shaw vid dödsbudet den 14 maj 1912, »men Döden skall icke lyckas mörda honom.»

Martha Larsson.

I sommarhimmelens blåvita vas
är stucken en stjärna, stjärnblomslik, en
enda,
och månens rundel i sin sista face
han väntar att få höstens lampa tända —
Då hörs i stranden svall av våg på våg,
när flygeln klingat sina sista toner;
ett böljeslag från ångarn ingen såg,
ett eko kanske ifrån andra regioner.

Då lyfta fåglarna och skygga fly,
de stumma fiskarna till djupen sig begiva,
och allt blir stillt, en enda nattlig sky
fälls ner och döljer månens röda skiva.

ERNST JOSEPHSON.

För Morgonbris av Martha Larsson.

»En livslustig konstnär, som blandade sitt blod på paletten —», skriver Klas Fähræus om Josephson i Ord och Bild 1907.

Josephsons konstnärsbana var kort men präglad av en intensiv verksam-

Ernst Josephson: Självpporträtt.

het, en brinnande konstnärsvilja och en självständighet som gränsade till halsstarrighet. En eldsjäl, oberäknelig och skiftande som ett fyrverkeri, ett sinne obändigt till våldsamt och lättört ända till blödighet.

Josephsons två intressantaste arbeten äro *Strömkarlen* och *Spinnerskan*. Bakom den förra ligger hela hans konstnärsoedes utveckling och historia. Den var hans första skapardröm, upprunnen ur hans ungdoms förhoppningar, och den blev hans mandoms tragik, dödsstöten åt hans konstnärsoptimism. Den första inspirationen till *Strömkarlen* fick Josephson under en fotvandring i Norge 1872. Men han låter den vila tills de första studieåren gått förbi. Han utför en större kompositionsstudie över motivet, men varken den eller den efterföljande skissen i temperamålning giva honom tillräcklig utlösning för hans ungdoms vision, som för tredje gången sätter honom penseln och paletten i hand och driver honom till den plats, där han första gången i forsens brusande fall hörde de kvalfyllda tonerna från Näckens orosdrivna stråke. *Strömkarlen* är ett vittnesbörd om Josephsons lidelsefyllda temperaments förmåga att hålla sig inom av andra uppdragna gränser. Då tavlan utställdes 1885 på opponenternas egen utställning, möttes den icke enbart av löje och hån, utan även av motvilja. På den utställning, som 1893 anordnades till Josephsons förmån, inköp-

tes konstverket av prins Eugen, som erbjöd det som gåva åt Nationalmuseum, men man tackade och avböjde och tavlan är ännu i prins Eugens ägo.

Spinnerskan är Josephsons sista arbete och målades i Lépaud 1887. Han har visserligen senare målat två mindre dukar, men den skapande konstnärsviljan är borta. *Spinnerskan* hänger i Göteborgs museum, skänkt 1891 av Pontus Fürstenberg.

Josephson var till börden jude och föddes 1851 i Stockholm. 1867 blev han elev vid principskolan i de fria konsternas akademi. Hans egentliga konstnärsbana började då han 1872 lämnade akademien och slutade med den sinnessjukdom, som 1888 fullständigt bröt ned honom.

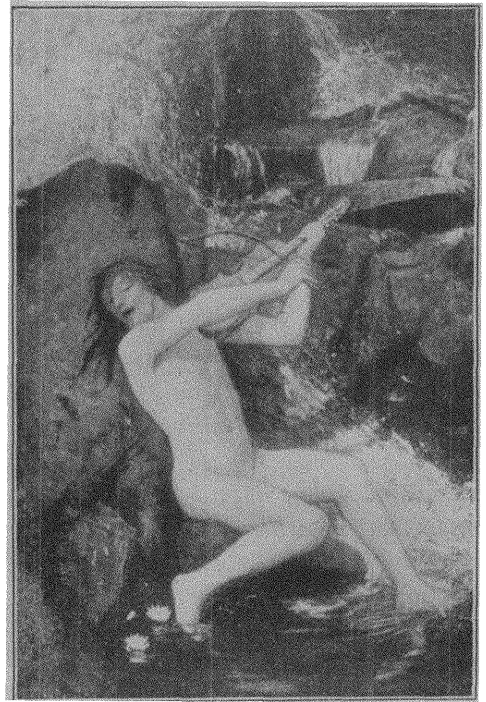
Som konstnär var Josephson oerhört produktiv och vid hans utställning 1893 fick man först en aning om vilken skaparvilja och förmåga han besuttit. Bland hans mest kända och uppmärksammade arbeten äro *David och Saul* 1878, *Konvalescens* 1881, *Spanska smeder* och *Spansk dans* 1882, *Näcken* 1882, *Strömkarlen* 1884, *Byskvaller* och *Höstsol* 1886 samt *Spinnerskan* 1887.

Josephson var även en fullödig porträttmålare och ett av hans mest uppmärksammade är porträttet av den danske författaren J. P. Jacobsen samt de av kamraterna Hugo Birger, Allan Österlind, Carl Skånberg och journalisten Renholm. Av dessa hänga två i Nationalmuseum och ett i Göteborgs museum.

Josephsons konstnärstinster slocknade aldrig fullständigt. Ända in i hans långvariga själssjukdom glimtade de fram, och Nationalmuseum har un-

Ernst Josephson: Spansk dans.

Ernst Josephson: Strömkarlen.

der de senare åren förvärvat sig en avsevärd del av hans teckningar från denna tid, men förutom det rent psykologiska intresset äro de fullständigt värdelösa. Sinnet för proportioner är borta och teckningarna bli med åren allt barnsligare.

Josephson var även diktare och hösten 1888 utkom hans första diktsamling *Svarta rosor* och något år senare *Gula rosor*. Hans diktning röjer en stark själsfrändskap med Fröding, men det är en annan historia.

Den 22 nov. 1906, efter att i aderton år ha levat undangömd och glömd, dog Ernst Josephson, och först efter sin död fick han det fulla erkännande, som i livstiden bort komma honom till del. Hans konstnärsbana var präglad av motgångar, fattigdom och försakelser. Men även lidandet har sin uppgift att fylla; det är under dess tryck inspirationen och skapandet springer fram. Lidandet alstrar den oro, som driver framåt, ständigt framåt, med medgången följer lugnet. Mången konstnär, som i motgången skapat odödliga verk, har i medgången famnats av den olust, som blott alltför ofta blivit skapardriftens grav.

Josephson blandade sitt blod på paletten, han gav sitt hjärteblod förrän han dagtingade med sin konst.

Det är det personliga, som gör konstverket till konstverk. Konstverket återger ej en yttre verklighet utan en inre upplevelse, ett stycke mänskligt själsliv. Det blir därför ej blott beroende av vad i den yttre världen, som upplevts, utan i nästan högre grad av vem som upplevt. Axel Romdahl.

Agitationen bland kvinnorna.

Den agitation, som inom förbundet i år utförts, synes varit särdeles vällyckad. Från alla håll rapporteras om fulla hus och god stämning. Föredragen ha, med få undantag, avhörts med största uppmärksamhet och talarna därigenom kommit i synnerligen god kontakt med åhörarna. De platser, som hitintills berörts av agitationen, ha varit närmare 100, men har däri ej inberäknats en enda plats i vare sig Medelpads, Stockholms eller Västmanlands distrikt, där agitationen fortfarande pågår. Vi kunna dock ej meddela bildandet av många nya klubbar, ty agitationen har ej varit lagd så. Den har i stället äsyftat att stärka de gamla klubbarna och låta dem få tillfälle till agitation för sin verksamhet, ävensom att förbundsstyrelsen sökt få de nybildade klubbarna med i dessa turnéer, så att vi skulle få bättre kännedom om deras vara eller icke vara och kunna giva dem en liten stöt framåt i sitt arbete.

Den turné som först började var den i Västgöta—Dals distrikt och Bohuslän, med Hulda Flood som talare. Starten skedde den 18 februari i Göteborg, där klubben till den dagen inbjudit kvinnoklubbarna i distriktet till en konferens med frågan om distrikts bildande på programmet. Hulda Flood fick här tillfälle att språka för sin älsklingsidé, distrikt, och var även närvarande vid dess bildande i Västgöta—Dal. Härefter fortsattes färden och kom att omfatta följande platser: Borås, Örgryte, Skövde, Göteborg, Mölndal (där klubb bildades), Floda, Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla, Munkedal, Hunnebostrand, Mellerud och Bengtsfors.

Nästa turné började den 21 februari, med Agnes Söderqvist som talare, i Östergötland och fortsatte i Småland, Skåne och Blekinge. Följande platser besöktes: Norrköping, Valdemarsvik, Linköping, Motala, Jönköping, Vislanda, Ljungby, Örkelljunga, Höganäs, Skromberga, Landskrona, Furulund, Kävlinge, Malmö, Trälleborg, Skivarp, Ystad, Eslöv, Hörby, Vanås, Kristianstad, Åhus, Sölvesborg, Lister-Mjällby, Stilleryd, Siggarp, Karlshamn, Ronneby, Kallinge, Karlskrona, Nättraby, Björkeryd, Eringsboda, Rödeby, Kalmar, Nybro, Klavrestrom, Nässjö och Ätvidaberg.

Den 1 mars började Ruth Gustafson i Gävleborgs län och höll föredrag på följande platser: Gysinge, Bollnäs, Lottfors, Iggesund, Stugsund, Ljusne, Vallvik, Gävle och Sandviken.

I Örebro län och Värmland reste Maja Sandler. Började den 2 mars i Hallsberg, varefter färden ställdes till Degerfors, Karlskoga, Hällefors, Skoghäll, Karlstad, Forshaga, Arvika och Jössfors. I planen ingick tre platser

till, men insjuknade talarinnan i så hög feber, att hon icke kunde fortsätta. Alma Norsell och Hulda Flood togo då dem på sin lott.

Den 18 mars startade Disa Västberg i Södertälje och fortsatte till Sparreholm, Malmköping, Flen, Oxelösund, Katrineholm, Vingåker, Skogstorp, Kilsmo, Örebro och Almby.

Samma dag eller rättare dagen efter begav sig Amanda Frösell till Dalarna. Turnén omfattade platserna Ludvika, Borlänge (där klubb bildades), Falun, Mora, Säter och Hedemora.

Turnén i Halland, som började den 27 mars, föll på Maja Björkman-Brobergs lott och höll hon föredrag i Genevad, Halmstad, Oskarström, Varberg och Kungsbacka.

Våra kvinnliga riksdagsledamöter hava också varit ute så mycket som deras tid tillåtit dem, men hava de givetvis icke kunnat åtaga sig några turnéer, utan i flesta fall endast söndagsmöten. Likaså ha alla de övriga talarinnorna härjat i bygderna omkring sin hemort, varför vi gott kunna säga att agitationen varit riktigt livlig under detta år.

Som vi nämnde i början så ha ej så många nya klubbar bildats, men kunna vi dock inregistrera ny klubb i Borlänge, Köpingsbro, Mölndal, Örgryte och Nybro. Den sistnämnda hör dock till dem, som vilat sig litet, men nu är redo att börja om igen.

Men därtill kommer, att vid nästan alla dessa möten ha klubbarna fått nya medlemmar, en del ända upp till ett tiotal.

Det är även att hoppas att klubbarna blivit stärkta i sitt arbete inåt, så att de kunna vara aktiva, ty mycket arbete föreligger oss. I höst komma ju såväl landstings- som kommunalval att gå av stapeln ävensom att folkomröstningen i förbudsfrågan då skall äga rum.

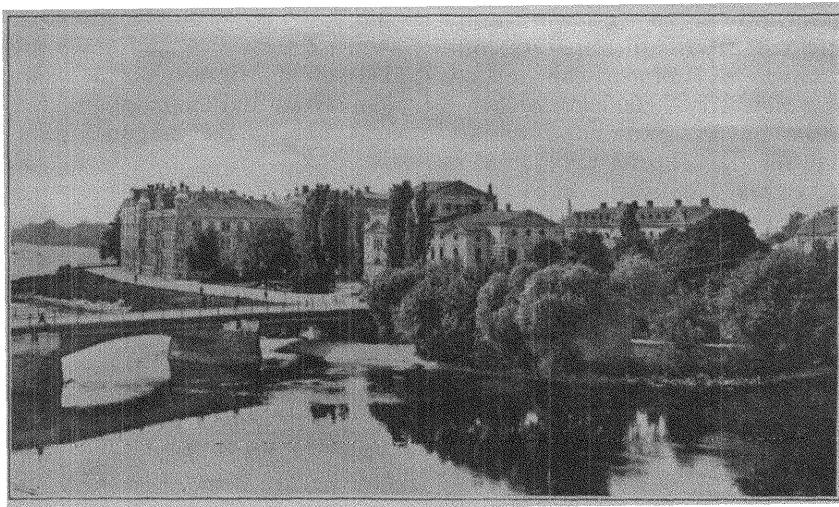
Till sist vilja vi uttala vårt varmaste tack till alla medhjälpare till

Vy från Prästskogen i Rättvik.

denna omfattande agitation, ingen nämnd och ingen glömd, ty det är genom det förenade arbetet, som den kunnat bliva så vällyckad och lämnat efter sig så många goda minnen hos såväl åhörare som talare. S. V.

Socialdemokratiska kvinnornas insamling till hungrande ryska barns bespisning har mottagits över all förväntan välvilligt. Dagligen inströmma nya rekvisitioner på kort från kvinnoklubbarna. Men även andra organisationer anmäla sig till insamlingen. I nästa nummer kommer förteckning att införas över alla dem som deltagit i insamlingen. Vi började med att bespisa 20 barn, har nu omedelbart ökat antalet till 40 och kunna troligen ganska snart tänka oss komma upp till ett antal av 100 barn i månaden, som få bespisning genom denna insamling.

Vy från Karlskoga.

Kvinnornas arbete i Belgien.

I det belgiska arbetarepartiets årsberättelse för 1921, som är en intressant bok på 560 sidor, finnes ett avsnitt som behandlar kvinnornas arbete. Detta avsnitt inledes med följande ord:

”År 1921 utmärker en ny etapp i den belgiska kvinnorörelsens historia.”

Vad som i fortsättningen berättas i det givande aktstycket bekräftar till fullo detta uttalande. Det fastslås, att 1921 är det första året, då de belgiska kvinnorna överskridit sin isoleringsgränser för att delta i de medborgerliga angelägenheterna och att kvinnorna under detta år tagit plats i de beslutande instanserna.

Efter många och långa diskussioner beslutades nämligen den 3 mars 1920 att de belgiska kvinnorna skulle få kommunal rösträtt. Beslutet fattades i parlamentet med 120 röster (70 katoliker, 46 soc.-dem., 3 liberaler och 1 nationalist) mot 37 (11 socialister och 26 liberaler).

Den 24 april ägde de första kommunalvalen, i vilka kvinnor deltog, rum. Efter valen konstaterades, att kvinnorna i regel röstat såsom sina föräldrar och makar, men att de för socialdemokratin bästa resultaten vunnits inom kretsar, där kvinnorna varit starkt och fast organiserade. Man har därav dragit den naturliga slutsatsen, att ett intensivt organisations- och upplysningsarbete bland kvinnorna är ytterst betydelsefullt.

De klerikala hade väntat vinna en stor seger genom den kommunala kvinnorösträttens införande. De bedrogo sig storligen. ”De borgerliga partiernas desillusion var oerhörd, ty vår seger blev fullständig”, heter det i berättelsen. ”Den 24 april var en veritabel socialistisk triumf”, tillägges det bekräftande. De socialister, som varit rädda för kvinnorösträtten, därför att de fruktade klerikala vinster, fingo sin uppfattning grundligt desavouerad genom denna valutgång.

Kvinnorna bedrovo en kraftig agitation före valen. Bland annat spriddes en broschyr, ”Kvinnorna och de kommunala valen”, i 320,000 exemplar.

Även i annat avseende var förra året märkligt för de belgiska arbetarkvinnorna. Deras organisationsarbete tog nämligen detta år fastare former. På förslag av arbetarepartiets styrelse hade den 13 juni 1920 skapats en centralkommitté för kvinnoagitationen i landet. Denna kommitté består av en kvinnlig representant för varje provins samt tre manliga medlemmar (en från partiet, en från fackföreningsrörelsen och en från den kooperativa rörelsen). Sitt första sammanträde höll denna kommitté den 27 januari 1921, från vilket datum man kan räkna dess egent-

Ernst Josephson: Byskvaller.

liga verksamhet. Denna kommitté beslöt anordna en kvinnodag, som hölls den 13 mars samt fick ett glansfullt och succésartat förlopp. På kvinnodagen bedrevs huvudsakligen agitation för de stundande kommunalvalen.

Centralkommittén (”Le Comité national d’Action feminine”) sammanträdde sedan den 2 maj och 19 december och fattade därvid en rad viktiga beslut.

Någon fullständig och klar statistik för kvinnornas organisationsförhållanden finnes tyvärr icke i denna för övrigt så detaljerade berättelse. Endast för några orter erhålles ordentliga siffror. Vi nämna några av dessa.

I Bryssel tillhöra 1,200 kvinnor partiorganisationerna, 9,049 fackföreningarna och 17,500 de kooperativa föreningarna; i Antwerpen är siffran för partiorganisationerna 2,350 och för fackföreningarna 5,167, under det att siffran för de koop. organisationerna alldeles saknas; för Gent finnes endast siffran för anslutningen till partiorganisationerna, som är 2,500; Liège har 2,800 kvinnor i partiorganisationerna, 7,139 i fackföreningarna och 2,310 i de kooperativa föreningarna.

Dessutom finnes här och där rena socialistiska kvinnogrupper, som dock icke synas ha fått någon vidare betydelse.

R. L.

Vänner äro en dyrbar lyx, och när man sätter in sitt kapital på en kallelse och en mission i livet, så har man ej råd att hålla sig med vänner. Det kostsamma i att hålla sig med vänner ligger ej i vad man gör för dem, utan i vad man av hänsyn till dem underlåter att göra. Därigenom förkrympas många andliga broddar inom en.

Kritik.

Då ordet kritik ofta missbrukas och misstydes, torde det ej vara ur vägen att skärskåda dess innebörd litet närmare.

Man hör esomoftast det omdömet om en människa, att hon eller han är så kritisk, och detta, i nio fall av tio, liktydande med någon mindre god egenkap. Om man därmed menar, att personen ifråga i sina omdömen alltid utövar en negativ kritik, d. v. s. uppehåller sig uteslutande vid det förkastliga och felaktiga, har man otvivelaktigt rätt. Men om hon utövar sin kritik för att bedöma föremålet för den mera allsidigt och för att sorgfälligt pröva och granska, gör man henne orätt med att förväxla den negativa kritiken, som ofta också är tendentiös, med hennes positiva, som är liktydigt med skarp granskning och lika ofta fäller ett gillande omdöme som tvärtom.

Kommer så till, att denna positiva kritiker i de flesta fall besitter en allsidig självkritik, då däremot den negativa i så gott som alla fall saknar sådan.

Den kritiska självprövningen och värderingen av den egna personen är en lika ovärderlig som nödvändig egenkap. Det är en moralisk plikt att försöka tillägna sig den genom att bekämpa sin benägenhet för att alltid gilla sina egna handlingar och genom att bedöma sig själv som man skulle bedömt en annan. Tyvärr brister det nog icke så sällan härutinnan.

N. A.

Att vara en lekboll för sitt lynne är att vara maktlös, olycklig och av föga verkligt gagn i världen. James Allen.

Behärska ditt sinne!

En arabisk magiker infångade en gång under sina forskningar en liten demon, som dittills hållits i säkert förvar under Salomos insegel.

— Är det någonting jag kan uträtta i dag? frågade den lille demonen ivrigt.

— Ja, svarade magikern. Jag har arbete åt dig. Och glad åt hans beredvillighet gav han honom ett litet uppdrag.

Detta uträttades med förvånande snabbhet. Därpå följde det ena efter det andra, så att efter några få dagar alla magikerns uppdrag voro utförda och denne icke såg sig istånd att hitta på någon sysselsättning åt den lille tjänsteanden. Men sysselsättning ville det till, ty eljest hittade han själv på någonting, och då alltid något ofog, och då han nu en gång blivit hemmastadd, ville han ej mer tillbaka dit, varifrån han kommit.

Den stackars magikern brydde sin hjärna oavbrutet, tills han blev alldeles uttröttad, och då tröttheten småningom angrep hans vilja, så att den blev både förlamad och slö, kunde han till sist ej förhindra, att hela hans hem blev uppoch nedvänt, hans husgeråd förstört och hans hemlighetsfulla apparater uppbrända. Först när intet mera fanns att förstöra och magikerns förstånd var för alltid förmörkat, försvann demonen.

Detta är ju en sorglig saga, men den har faktiskt sin tillämpning på var och en av oss. Det är utan tvivel i sin ordning och i enlighet med utvecklingens lag, att människan ur naturens stora förrådsrum fått till sitt förfogande *hågen* eller *sinnen*, men hennes stora fel är, att hon *ej* hållit detta under sträng uppsikt. Emedan vi *ej* tillhållit det att vid givna tillfällen och på befallning uppföra sig på det ena eller andra sättet eller att endast förhålla sig avvaktande, så har det urartat till en fullkomlig tyrann, som *ej* vill tillåta att vi ägna vår uppmärksamhet åt någonting annat. Endast sällan kan det förmås att uträtta ett uppdrag, och sända vi det ut för att fullfölja vissa tankelinjer, så gör det tusen avvägar och underlåter ofta helt och hållet att uträtta sitt ärende. Men oupphörlig sysselsättning fordrar det för att *ej* ställa till förargelse. En bok, en tidning, någon att prata med måste det ha, eljes har det ingen ro, utan börjar gnola melodier, tills vi bli dödströtta. Eller också letar det igenom minnets förrådsrum och drar fram gammalt skräp, som det vore tusen gånger bättre att lämna i fred. Man kan aldrig vara säker för, att det icke råkar riva ner ett helt getingbo av oro och bekymmer, av gammalt agg och otämda begär.

Men vilka äro då sinnets verkliga uppgifter? För det första och i allmänhet att intaga en tjänande ställning, att

iakttaga ett gott uppförande och icke bedraga sin herre samt mera särskilt att fullgöra det dagliga livets plikter i noggrann överensstämmelse med sin heders anvisningar och varken göra för mycket eller för litet.

För det andra bör sinnet, när så kräves, kunna vara budbärare mellan sin herres egen högre natur, hans andliga medvetande, och honom själv. Födelsen till jordelivet förorsakar nämligen ett visst åtskiljande av dessa två, i det att människan själv är bunden vid kroppen, under det att den högre naturen är fri. Förmedlaren mellan dem båda är sinnet, och dess herre måste därför vara i stånd att kalla detta tillbaka från den yttre världen, måste kunna stilla dess skälvanande oro och sända det hän till det andliga jaget för att därifrån bringa tillbaka åt honom sådana föreställningar och idéer, som kunna bli till ledning och inspiration.

För att kunna fylla denna medlarens uppgift måste sinnet tränas genom daglig övning i inre stillhet och tystnad — en liten stund morgon och afton. Här om säger en nu levande skriftställare, en Sioux-indian, vars höga bildning — han intager en framstående plats inom den medicinska världen — sätter honom i stånd att meddela oss något om indianernas ideella föreställningssätt: "Tystnad är (för indianen) kroppens, själens och andens fullkomliga jämvikt och vila." — — — Om man frågade honom: "Vad är tystnad?" skall han svara: "Det är det stora mysteriet. Den heliga tystnaden är dess röst." Om man frågar honom: "Vilka äro tystnadens frukter?" skall han svara: "De äro självbehärskning samt mod och uthållighet, tålmod, värdighet och ödmjukhet. Tystnad är karaktärens hörnsten."

Och, vilja vi tillägga, det är endast i stunder av inre tystnad, som tro och bävande hopp kunna omvandlas till *kunskap* och människolivets djupaste frågor få sin lösning. Arne.

Samma dag folkomröstningsfrågan behandlades i riksdagen samlades redan tidigt på förmiddagen ute på planen framför riksdagshuset och på Norrebro några hundratal säkert mycket fredliga kvinnor som på så nära håll som möjligt ville följa frågans avgörande.

Det såg farligt ut.

Polisen som anat oråd var väl förberedd och ryckte hjältemodigt ut och enligt en lugnande förklaring i en kvällstidning samma dag "föste den undan kvinnorna och det uppstod inte något vidare bråk". Ordningsmakten firade en värdig seger, 300 kvinnliga medborgare måste fly och polismakten tog platsen i besittning för resten av dagen och Sverige var räddat! Så skönt! Och tryggt! Att ha en polismakt som reder upp det som behövs!

Brigide de Gómés.

Denna dam är spanska och var nyligen på besök här i Sverige i sällskap med sin make, som var delegerad vid Transportarbetareförbundets internationella konferens i Stockholm. Hon är mycket intresserad för arbetarerörelsen och vi sökte komma i förbindelse med henne, men misslyckades. Vi ha dock erfarit att hon gärna velat delgiva oss något om kvinnornas ställning till arbetarerörelsen i sitt hemland och hoppas vi kunna komma i förbindelse med henne genom korrespondens.

Förhållandena äro ju så helt annorlunda i Spanien. Klerikalismen håller sin hårda hand särskilt om kvinnorna och de äga *ej* alls samma rörelsefrihet som vi. Äro vi fattiga och ha det ekonomiskt svårt så äro vi dock rika när vi tänka på den frihet vi äga att få kämpa för socialismens idéer.

Gammal är illusionen, att ett land kan vinna på att "göra allting själv". Man "skyddar" genom tullar vissa näringar och tror sig på så vis öka landets välstånd. Man skyddar jordbruket och man skyddar industrien, man skyddar fruktodlingen och man skyddar fiskerinäringen. Kunde man också skydda exportnäringarna, så vore allt väl beställt. Men lika litet kunna alla näringsgrenar betala skyddet för varandra, som baron Münchhausen förmådde lyfta sig själv i håret — annat än i sin egen fantasi! "Skyddet" måste betalas av någon, det är den bittra sanningen! Sätter man tull på spannmål, så stiger spannmålspriset; sätter man tull på kläder, och skor, så stiga priserna på dessa varor. Men stiga levnadskostnaderna, så stiga också arbetarnas lönekrav, och slutet blir, att exportindustrierna få lida, ty de få intet mera betalt för sina produkter men de måste betala mera för arbete och halvfabrikat. Vad tullskyddet ger åt vissa näringsgrenar, tar det från andra. Att hindra importen är att hindra exporten, att isolera sig från utlandet är att isolera sig från de vinster, som den internationella arbetsfördelningen skänker.

(Ur Nationalekonomi för alla av Westin Silverstolpe.)

Sverges första Socialdemokratiska kvinnoklubb jubilerar.

Stockholms Allm. Kvinnoklubb firar sin 30-åriga tillvaro.

Måndagen den 27 mars firade Stockholms Allm. kvinnoklubb sin 30-åriga tillvaro med en stämningfullt fest i Folkets Hus. Till densamma hade i funnit sig många gamla partivänner, men även dot yngre släktet hade mött upp i stort antal, och många träffades samman, som annars sällan få tillfälle därtill. Programmet var uppgett med största omsorg. Den prolog, som var införd i förra numret, upplästes av författaren P. A. C. och gjorde ett djupt intryck. Talen av Amanda Horney, Bernhard Eriksson och Agda Östlund voro aftonens huvudnummer, som växlade mellan sång, musik och kaffeservering. Sedan festen öppnats av klubbens ordf., fru Anna Carlsson, som väl i dagarna kan fira sitt 10-årsjubileum som dess ordf., med ett hälsningstal, besteg Amanda Horney talerstolen och gav en historisk redogörelse för klubbens arbete.

Hon yttrade därvid att närmaste anledningen till klubbens bildande var den svåra arbetskonflikten i Norberg på våren 1892, då bruksledningen skonlöst vräkte arbetarna med hustru och barn trots rådande köld och snö. En arbetarehustru skildrade i Soc.-D. det rådande eländet bland dessa arma människor och ifrågasatte om ej kvinnorna skulle kunna samla sig för att framtvinga en ändring av förhållandena. Denna appell besvarades med att flera radikalt sinnade kvinnor, bl. a. Emilie Rathou, tillsammans med en liten skara hustrur till fackföreningsmän anordnade ett möte, där beslut fattades om bildandet av en kvinnoorganisation.

Vid ett andra möte den 11 juni 1892 i dåvarande Murarefackföreningens lokal, Tunnelgatan 12, konstituerades klubben och den 8 augusti samma år beslöts efter en lång och ingående diskussion med 30 röster mot 6 att föreningen under namn av Stockholms allmänna kvinnoklubb skulle ansluta sig till det socialdemokratiska partiet.

Av intresse kan vara att nämna att medlemsavgiften bestämdes till 10 öre pr månad. De, som voro ur stånd att erlægga detta,ingo ändå räkna sig som medlemmar, enligt givna stadgar.

Strax ett steg framåt tyckte man det var, när klubben ej långt efter det konstituerande mötet hyrde en särskild lokal för sig i Tunnelgatan 14 mot en årshyra av 750 kr. Denna upplåt sedan klubben även för andra organisationer.

Agitationen bland de yrkesarbetande kvinnorna.

Under sina första år tog klubben som en av sina främsta uppgifter att driva fram fackföreningar bland de yrkesarbetande kvinnorna. Man vände sig i detta syfte till stryker skorna, tjänstflickorna, sömmerskekärens, byggnadshantlangerskorna, porslinsfabrikernas arbeterskor, trikåstickerskorna, bader skorna, personalen vid Reymersholms yllofabrik och Barnängens bomullsspinneri, tvätter skorna vid Inedal samt den stora skaran av hjälphustrur.

Bland de flesta av dessa yrkeskategorier bildades fackföreningar, men snart märktes att klubbens krafter ej räckte till att uppbära denna ansevärda organisationsarbete. I känslan härav väcktes i början av år 1897 förslag i klubben att sammankalla styrelserna för de

fackföreningar, som bestodo av såväl kvinnliga som manliga medlemmar, och med dem överlägga om bästa sättet för bedrivande av organisation bland kvinnorna.

Detta möte resulterade i tillsättandet av "Kommittén för den kvinnliga agitationen" med uppgift att uteslutande ägna sig åt organisationsarbetet bland kvinnorna. Resultatet av denna kommittés under flera år intensivt bedrivna agitation blev år 1902 Kvinnornas fackförbund.

Även på en annan punkt beträffande kvinnliga yrkesutövare kan klubben berömma sig av att ha gjort en god insats, nämligen i fråga om arbeterskornas löne- och bostadsförhållanden. År 1893 kom fram förslag om att klubbens medlemmar skulle insamla statistik häröver. En kommitté tillsattes och uppgiften omfattades med stort intresse. En medlem t. ex. tog under en tid plats på Barnängens spinneri, då det visade sig omöjligt att på annat sätt få inblick i arbetsförhållandena i denna och liknande fabriker. Trots den goda viljan visade det sig emellertid att de frivilliga krafterna voro otillräckliga, ty medlemmarna voro ju själva arbeterskor och hade ej nödig tid för att göra undersökningarna så tillförlitliga som var önskvärdt.

Klubben beslöt därför att vända sig till Lorénska stiftelsen med begäran om understöd för att kunna fortsätta undersökningarna, och på sammanträde den 16 april 1894 meddelades att stiftelsen beviljat det begärda anslaget, vilket satte nämnda kommitté i stånd till att fullfölja sin uppgift under åtta månader. Därefter tog Lorénska stiftelsen upp arbetet och avslutade det med tillhjälp av ett par klubbmedlemmar.

Resultatet av de gjorda undersökningarna samlades i en av dr. Johan Leffler utarbetad publikation, utgiven av stiftelsen och rubricerad: De industriella arbeterskornas levnads- och löneförhållanden i Stockholm.

Klubbens efterföljare ute i landet.

År 1893 bildades på initiativ av klubben en motsvarande organisation på Söder och dessutom klubbar i Sundbyberg, Huvudsta, Nacka och Ektorp. Sedan dröjde det icke länge förrän dylika sammanslutningar kommit till stånd över hela landet.

Arbetarekvinnornas deltagande i folkrikisdagarna.

Det har alltid gjorts gällande att det är de borgerliga kvinnorna, som burit fram kvinnornas rösträttskrav, fortsatte fru Horney. Att arbetarekvinnorna i detta fall utfört ett ganska aktningvärt arbete synes man i allmänhet märkligt nog ej ha reda på.

Vår klubbns verksamhetsberättelser från de gångna åren ha åtskilligt att oripra härom. Först är att anteckna de av klubben anordnade stora kvinnomötena i Sveateatern den 2 och 5 december 1892, då det gällde att försäkra kvinnorna om åtminstone en plats i den första folkrikisdagen. Hela den stora Sveateatern vartill trängsel fylld med kvinnor vid båda tillfällena och resultatet blev att fröken Emilie Rathou utsågs till kvinnornas representant. Soc.-D. skrev i sitt referat över det första mötet att det förmodligen var den största kvinnoförsamling, som någonsin varit sedd i Stockholm.

Till den andra folkrikisdagen förde klubben fram fru Kata Dalström, vilken även blev vald.

Den 11 februari 1895 inbjöd kvinnoklubben kvinnorna till ett stort offentligt möte på

Arbetareföreningens stora sal. Fru Bugge-Wicksell höll inledningsanförandet till diskussionen, som mynnade ut i en resolution, vari uttalades krav på att de, som gjort allmän rösträtt till sin sak, skulle på sitt program även uppta kvinnornas medbestämmanderätt.

Från klubben utgick även den motion om politisk upplysning bland kvinnorna, som förelades den andra folkrikisdagen.

Klubben företog också energiska insamlingar till förmån för denna folkrikisdag och allmänna rösträttens valkommitté.

Kvinnoklubbens ihärdiga rösträttspropaganda.

Under de följande åren anordnades gång efter annan stora propagandamöten. På hösten 1906, då rösträttsfrågan kom i ett ändrat läge, utsändes en broschyr över hela landet.

Stockholms arbetarehustrurs deltagande i första maj-demonstrationerna.

Ej heller är i detta sammanhang att förglömma arbetarekvinnornas deltagande i första maj-demonstrationerna, vilka ju även förde fram kravet på allmän rösträtt. Allt ifrån 1893 samlades de år efter år under klubbens egen fana. Det var icke alla gånger demonstrationsdagen hade att bjuda värsol, spirande grönska och fågelkvitter. Men regn och rusk skrämde icke arbetarekvinnorna. Jag minns just en sådan ovädersfylld första maj — jag tror det var 1901. Det blåste och snöblaskade så svårt att man befارade att inga kvinnor skulle våga sig ut. Trots allt voro de med i tåget — och det till ett ovanligt stort antal — med sina barn vid handen. Askådarna, som kantade gatorna, utbringade när vi kvinnor tågade förbi, ett spontant hurra. Det fyllde oss med så stor glädje att vi icke längre togo notis om blåsten och våra genomvåta kläder.

Med den första socialdemokratiska kvinnokonferensen

År 1907 hade vi glädjen att se hur de förkättade idéer, som vi för femton år tillbaka gjort till våra, vunnit spridning och fotfäste över hela landet, ty redan vid denna konferens märktes ombud ända uppe ifrån Kiruna och landet ner igenom till Ystad.

Tanken på ett folkets eget hus fördr fram av kvinnoklubben.

Klubben kan också räkna sig till förtjänst att ha på allvar väckt till liv förslaget om byggandet av ett Folkets hus.

Kvinnoklubbens aktningvärda upplysningsverksamhet.

Under sina senare år har klubben koncentrerat sitt intresse på upplysningsarbetet bland kvinnorna, varvid den lyckats få som medhjälpare så betydande krafter som t. ex. Ellen Key, Knut Wicksell, Karl Erik Forslund, Knut Kjellberg, läkarna Karolina Widerström, Julia Kinberg, Inez Laurell och Alma Sundqvist, Elna Tenow, Yngve Larsson m. fl.

De ämnen, som förekommit vid klubbens många föreläsningssaftnar och upplysningskurser, ha varit: socialism, samhällskunskap, Kooperation, fredsrörelsen, lagstiftnings-, hälsovårds-, barnavårds- och bildningsfrågor m. m. Även litterära föredrag ha förekommit.

(Forts. å sid. 16.)

Morgon vid mitt fönster.

En stilla, tyst, drömmande skymning... Intet ljud höres, ingen vindpust smyger genom de slappa trädens grenar, dallrar i lövvalvet eller krusar den lilla insjöns blanka yta. Endast en stilla men aningsfull, väntande, bidande tystnad. Borta vid bergstopparna i nord synes en mörkblå färgton, under det att kullarna åt väster ännu ligga i djupaste svart. Åt nord och åt öst börjar den mörkblå slöjan över berg och åsar att bliva allt tunnare och går till slut över i en svag, skär-violett nyans. På östra stranden av insjön bildades små ljusa svagt rödfärgade strimmor, som till slut flyta ut och bliva fläckar och sträcka sig allt längre och längre åt alla håll. Blott invid stranden, åt väster, där skogen går ända ned till vattnet, där dunklet ännu vilar tjoekt och lockande, ligger natten kvar med sin dröm och mystik. Och långt borta i skogen ligger åt det håller ännu skymningens blåa slöja över ängar, kullar och kantiga bergsilhuetter.

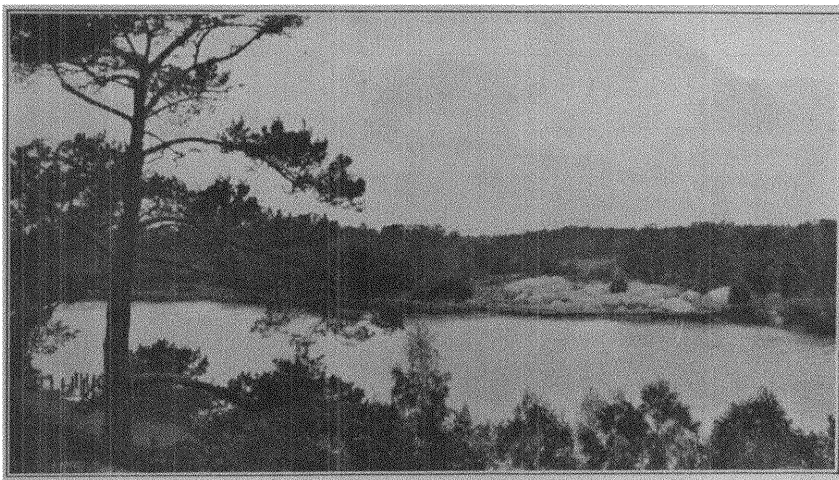
Nu börjar den rödfärgade tonen i öster att breda ut sig allt mera och bliva allt varmare och djupare i sin nyans. Strax därefter kommer en vindkäre smygande borta från öster, tar sneda, oroliga vittfammande kast över insjöns yta, försvinner ibland, liksom mojnär av, för att sedan komma igen några hundra meter längre bort. Nu är den över på min sida av insjön och jag liksom anar i förväg, hur den kommer upp till mig i fönstret, fladdrar ett tag i gardinen, leker ett ögonblick i mitt hår, susar så förbi med ett svagt vinande ljud och fortsätter sin väg framåt i rymden.

Och knappast har jag tänkt tanken ut förrän jag känner, hur den närmar sig. Nu darrar gardinen svagt, sedan börjar den sakta bölja fram och åter i fönstret, och i samma ögonblick känner jag vindkären susa helt lätt om mitt huvud, kittla mig i håret, förminska i styrka, så att gardinen böljar allt motvilligare och till slut hänger orörlig i rummet, som förut. Då är vindkären över och borta till ett annat hus, i ett annat fönster.

Under några ögonblick blir allt omkring mig som förut: tyst, drömmande, stilla, liksom väntande på att något skall komma, något skall hända... Då, i ett enda nu, börjar det brinna och flamma mellan trädstammarnas kronor borta på kullarna i öster, och i nästa ögonblick syns en guldstrimma på insjön ett par hundra meter från stranden flyta fram och draga sig allt längre och längre åt väster för att till slut famna hela ytan i en glänsande ljusflod av guld, purpur och cinober.

Det är dagens härold, som gjort sitt intåg över jorden, det är solen som vänt åter, det är Livet som kysser bort all sömn och dröm, som skänker livslust och glädje, solen — livgivaren...

Och nu är det icke längre tyst; nej, hundra, ja, tusentals röster, tungor och läten, knoppar, blommor och blad, allt fröjdas och glädjes åt en ny dag. Först hördes blott ett och annat enstaka kvitter, som på försök, prövande rösten. Men så kom det svar från andra jublande stämmor, som också endast prövade sina tungors styrka. Och till slut blev det en hel kör — och ännu mera — som stämde in i lovet, i tacksägelsehymnen för en ny dag.

Skärgårdsmotiv, Karlshamn.

Och nu komma vindkärerna; allt oftare och allt kraftigare rusar det i min gardin och omkring mitt huvud. Och en efter en flyta de bort i väster; och mer och mer bliva de segrare över de mörkblå och svarta slöjorna. Till slut hava de sprängt skymningen inne mellan lövverket nere vid stranden, rivit bort den drömmande mystiken, trängt vidare in i djupet av skogen och förbytt natten i dag även här. Och allt högre steg det röda klotet i öster, allt bredare blevo flammorna mellan skogsåsarna, allt kraftigare ljusfloden på insjöns yta, som nu syntes som en enda stor spegel av guld och purpur. Och ju härligare, klangfullare och jublande hördes kvittret, kändes fröjden darra i luften, på trädens blad, från markens blomster — överallt där liv fanns. Det var ej längre natt, morgonen hade vaknat, en ny dag hade runnit upp...

— — —

Där uppe på krönet av kullen ligger ett sanatorium. Alla fönster åt öster bada i sol-ljus, några stå öppna, kanske varit det hela natten. Fåglarnas kvitter, skatornas skratande läte, kråkornas kraxande — alla ljud hörns så tydligt och rent fram till mitt fönster, som om avståndet alls intet betydde.

Och allt högre på en blåhög himmel stiger solen; men ännu syns eller hörs icke någon mänsklig varelse, ännu denna stilla, härliga andakt från fåglar och andra liv, som kvittra och jubla.

Där åt väster, nedanför mina fötter, ligger ännu storstaden och sover, och drömmer halvt i dunkel och halvt i solstrålarnas purpur, vilka börjat förgylla kyrkspiros, torn och stänger, gavlars och vinskupors åt öster vända fönster. Intet ljud höres, ingen rök stiger ännu upp från alla fabrikeras jätteskorstenar, och inga lastvagnar eller automobiler köra över gatorna. Ännu sover staden... ännu... Och i den tidiga morgonen ila mina tankar till dem, som äro mig kära. De äro långt, långt borta från mitt fönster, men jag ser och talar med dem ändå, ty för mig betyder ej tid eller avstånd; det är min ande som är hos dem, mitt viktigaste, ja, verkliga jag.

Jag ser min gamla, kära moder gå där och syssla, tidigt uppe för att börja dagens id. Hennes ögon vändas ibland till min bild, som hänger på väggen, och så ut genom det öppna fönstret, ut i rymden, dit tanken vill. Och

jag vet, att hon tänker på mig, ty hon är min moder, och jag — hennes son... Och där på bädden slumrar ännu min hustru och mitt barn, min lilla kerub, min gosse, mitt allt på jorden — dessa tre... Och jag vet, att när hon nu vaknar, min hustru, då skall hennes tankar genast flyta till mig; och hon skall känna, att vi mötas på halva vägen, ty hon vet att jag tänker på henne. Och så skall hon stiga upp och ställa sig vid sitt fönster; och då skall hon minnas alla gånger vi gemensamt stått vid mitt — här hos mig — och sett på bergen och skogen, som flammade i österled, och på natten, som dragit sig undan i väster. Och under det hon står där, så står jag här vid mitt fönster. Och våra tankar bygga vår förbindelses bro och våra själar möta varandra; vi tala med varandra, känna varandra trots tid och rum, som till det yttre skiljer oss åt...

Och där stå vi två, ensamma och dock icke ensamma, skilda och dock förenade. Och vi bedja så bägge till vår Gud, Han, som är alltots skapare. Han som är vår — och endast vår Gud, emedan ingen annan skulle förstå vår religion, vårt tillbedjande, därför är Han vår Gud. Ty vi bedja och tillbedja och vörda och älska och åkalla och omfatta vår Gud så som vi pläga, så som vi förstå, som vi inom oss känna, att vi skola göra, ej så, som andra säga att man skall...

Vår religion är kärlekens, fridens, lyekans, hoppets. Vår Gud står över allt och alla, finns överallt och inom — oss själva. Vi äro gudasöner och döttrar, ty vi äro en del av Honom, den Högste, och skola en gång bliva som Han, om vi ha mod och vilja offra oss i kärlek, i givandet för andra, för alla. Det är vår Gud och vår religion och livstro, vårt liv; ty religion är ej lära, men liv, levande liv... Och så stå vi länge vid fönstret och bygga vår bro allt fastare och säkrare, fastän materialet är det finaste fina; — det är vår ande som bygger, och materialet är kärlek, kärlek som giver, endast giver och offerar

Och ned i vårt hjärta och ned i vår själ och i vårt innersta djup, dit som blott vi kunna gå, dit ned tränger något av oss bägge; och vi uppfyllas därav och glädjas i tyst, stilla glädje.

(Forts. å sid. 16.)

Interiör från Kooperativa Förbundets Margarinfabrik i Norrköping.

Ett kooperativt produktionsföretag.

Åter är det livligt på margarinmarknaden. Under hela krisen kunde ej margarin erhållas, det var så tyst om den varan tills dess några fabriker började återupptaga sin verksamhet när råvaran kunde importerat. Det blev stora reklamannonser, men köplusten ville inte infinna sig. Nu har dock en omkastning skett i och med Koop. förbundets margarinfabriks start. Nu kunna vi få god margarin till billigt pris.

Framställningen av K. F:s margarin demonstreras på film, som ger en god inblick i verksamheten. Filmen upp-tager bilder från råvarornas införande i fabriken till dess förvandling till margarin. Det var oerhörda mängder av kokosfett och mjölk, som konsumeras i de stora bassängerna och man undrade när allt detta skulle kunna omsättas ute i marknaden. Därom fick man dock en god föreställning genom det korta men upplysande föredrag, som hölls av direktör Albin Johanson i samband med uppvisande av filmen "De vises sten", vilket är namnet på denna reklamfilm.

"Denna fabrik, sade bl. a. tal., skiljer sig i två avseenden från landets övriga margarinfabriker. Först och främst är den modernare och mera hygieniskt inrättad än någon annan svensk fabrik — ja, den är troligen den mest först-

klassiga i världen. För det andra äges fabriken icke av några privata kapitalister utan av 250,000 organiserade svenska familjer eller omkring av en miljon. av landets befolkning.

Margarinfabriken har gjort en lysande start, och därmed har det skapats förutsättningar för en fortsatt fram-marsch på den kooperativa produktio-nens väg. Konsumtionsföreningarna omsätta nu varor för omkring 250 mil-joner kr. om året och om man då lägger undan besparingar, motsvarande endast en procent av omsättningen, har man tillräckliga medel för att starta en fabrik om året."

De som äro kännare av margarin mena också, att K. F:s margarin inte bara är billigare utan även mycket godare än övriga fabrikat. I de sista da-garna ha vi sett att margarinringen sprängts och vi få väl bliva vittne till en hänsynslös kamp emellan de övriga fabrikerna. För allmänheten kommer väl denna kamp till synes i starka pris-fall på margarinet, vilket måste sporra oss till än större vakthållning om koo-perationen, då vi den ena gången efter den andra se vilken möjlighet det ligger i Kooperationen som prisbildande faktor på varumarknaden.

K. F. S NYA FABRIK.

Kooperativa Förbundets Margarinfabrik är landets modernaste
K. F:s Margarin framställes av de bästa råvaror — — — — —
K. F:s Margarin fyller de högsta anspråk — — — — —
K. F:s Margarin säljes endast i de Kooperativa föreningarna

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Munkfors.

Munkfors soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte måndagen den 16 januari i Munkfors ordenshus.

Sedan mötet öppnats med sång, föredrogs styrelserapporten. Den visade att under året hållits 10 ordinarie, 1 extra och 12 styrelsemöten. Ett kamratmöte med närliggande klubbar har även under året anordnats. Under valrörelsen företogs av några klubbmedlemmar en agitationsturné till en plats belägen en mil härifrån, nämligen Sunnemo, med fru Norsell som talare. Resultatet därav blev 5 kvinnliga medl. i arbetarekommunen därstädes. Även på en annan plats här i närheten anordnades valmöte med fru Hulda Flood som talare.

Även höll fru Marta Larsson från Malmö ett valagitoriskt föredrag här under höstens valstrid. 10 andelar i Munkfors Folkets-hus-förening har under året inbetalts. Av revisionsberättelsen framgick att klubbens inkomster och utgifter balanserat på en summa av kr. 690:32 med en kontant behållning till 1922 av kr. 40:32. Medlemsantalet är för närvarande 42; 2 ha utgått under året.

Intresserade ur klubben ha under hösten anordnat med symöten i och för utdelning av kläder till arbetslösa i samhället, och har det lyckats ganska bra, tack vare den allmänna hjälpsamheten, så att vi kunde glädja oss åt att kunna hjälpa några stycken av de mest behövande. Nöden och arbetslösheten är stor här så att det behövs så väl göras något. Man tycker bara att man kan utträtta så litet.

När skall den dag inbryta när var och en har det han behöver och ingen s. k. "välgörighet" behövs? Kamrater! Låt oss aldrig fälla modet utan alltid vara entusiastiska i vårt arbete och sporra varandra till mera iver och uthållighet, ty vi veta ju ändå att det är en rättfärdig sak vi kampa för som en gång — om det än tycks dröja — skall föra oss till seger.

Till styrelse för innevarande år valdes: fruarna Emma Förnell, ordf., Augusta Lind, sekr., Anna Skoglund, kassör, Anna Nilsson, vice ordförande, Mina Olsson, vice sekr.; suppleanter fruarna Frida Persson, Tyra Holmkvist. Revisorer: fruarna Emma Ullström, Amanda Henriksson, med fru Frida Forsberg som ersättare. Till korresp. sekr. valdes Elin Byström. Vi ha i år distriktskonferensen förlagd hit till Munkfors. Till prenumerantsamlare på Morgonbris valdes fru Jenny Setterkvist.

Mötet avslutades helt gemytligt med sång och musik, som trakterades av ett par till knytgubbar utklädda medlemmar, ävensom serverades kaffe.

Munkforsklubbens hälsning till alla klubbar i landets genom

E. B — m.

Från Alnö.

Alnö norra soc.-dem. kvinnoklubb höll lördagen den 4 febr. sitt andra årsmöte. 2 nya medlemmar ingick. Års- och revisionsberättelsen föredrogs samt beviljades styrelsen på revisorernas förslag full och tacksam ansvarsfrihet.

Av årsberättelsen framgick att klubben hållit 17 ordinarie välbesökta möten, 1 kamratmöte, 2 utfärder till andra kamratmöten. I övrigt deltagit i valagitationen, skänkt 25 kr. till valfonden samt sålt 470 ex. av Morgonbris.

Under året ha 3 agitationsföredrag med fest hållits i Hovids godtemplarlocal med föredrag av fru Disa Västberg, Sundsvall. Fru Nelly Thüring, Göteborg, fru Ruth Gustafson, Stockholm. En sommarfest med redaktör M. Västberg, Sundsvall, som talare har även hållits. Inkomster och utgifter har

under året balanserat på 802: 18. Till styrelse för kommande år valdes fru Ida Larsson, ordförande, fru Fanny Larsson, kassör, fru Anna Strömberg, sekr.; suppleanter Helena Berndt, Elin Sundström, Liva Backlund. Revisorer: Alma Eklund, Hilma Ottinger och Ulla Krigsman. Korresponderande Ulla Krigsman.

Vid mötet förekom sång av klubbkamrater samt diskuterades frågan: "Kommer fortsättningsskolan att bli av någon större betydelse i det kulturella livet?" klart och betydande. Efter det egentliga mötet var samkväm anordnat med musik, sång, kaffeservering, lekar och dans.

Till sist frambar arbetarekommuncens ordf. Ernst Berg, ett tack å männens vägnar samt manade till enighet och sammanhållning i dessa splittringstider, för att nå målet socialiseringen. Männens utbringade ett fyrfaldigt leve för kvinnoklubbens framgång. Årsmötet avslöts med den förhoppningen att vi år 1922 måtte bli ännu starkare och mera upplysta i den stora socialiseringsfrågan så att vi på ett mera målmedvetet sätt må kunna vara med i omdaningsarbetet till ljusare och lyckligare samhällsförhållanden. Två nya medlingo vid mötet.

Med kamrathälsning landet runt!

H. B.

Från Fagersta.

Fagersta socialdem. kvinnoklubb hade årsmöte söndagen den 15 januari. Av de upplästa styrelse- och revisionsberättelserna framgick, att klubben under året hållit 12 ord. samt ett extra möte och ett kamratmöte. Vidare ha vi haft besök av Surahammarskamraterna, då även ett möte hölls. Klubbens inkomster och utgifter balanserade på kr. 1,251: 08. Den avgående styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet. Klubben har under året varit representerad vid distriktskonferensen med 1 ombud, samt 5 st. ombud vid instruktionskursen i Västerås; klubben har 1 medlem i distriktsstyrelsen. I arbetet för klubbmedlemmarnas upplysning ha vi försökt med föredrag av hr Axel Bengtsson, där både arbetarkommunen och ungdomsklubben voro inbjudna, men tyvärr var det få som infunno sig. Under valagitationen anordnade klubben och kommunen gemensamt ett möte, med fru Nelly Thüring som talarinna för omkring 800 personer, men tyvärr voro kvinnorna dåligt representerade. Vi ha på inbjudan av kommunistiska kvinnoklubben diskuterat frågan om kyrkans skilljande från staten och uttalades en önskan att kvinnorna landet runt borde upptaga denna fråga till diskussion.

Som uppmuntran åt klubbens medlemmar har anordnats en utflykt i det gröna, där handarbete medhades och så den obligatoriska kaffe pannan förstas. Vidare ha vi haft en fest samt en sillsexa, då vi också hade ett gott föredrag av hr Bengtsson.

Flera frågor ha under året diskuterats däribland nykterhetsfrågan, vårt sociala ansvar samt samarbete mellan lärare och föräldrar. Vita bandet har inbjudit alla kvinnliga föreningar på platsen till en samarbetskommitté för nykterheten; klubben är representerad med två ombud. En studiecirkel på 10 st. medl. har under första läsåret studerat skönlitteratur och under nuvarande läsår kommunalkunskap; medlemssiffran var vid årsskiftet 40 st. Av Morgonbris har sålts 1,025 ex. Vår kamrat Ebba Spångberg är värd en särskilt honnör för sitt energiska arbete med att sälja tidningen. Till styrelse valdes fruarna Alma Melin, ordf., Berta Johansson, vice ordf., Greta Andersson, sekr., Frida Sundblad, vice sekr., Anna Söderberg, kassör. Revisorer blevo fruarna Edla Bagge, Hilma Wallin. Detta är i korta drag klubbens arbete under året och härmed sända vi, Fagersta socialdemokratiska kvinnor, en hälsning till våra liktänkande kamrater landet runt.

Tecknar för kvinnoklubben:

A. M.

Från Matfors.

Matfors soc.-dem. kvinnoklubb höll den 1 februari sitt tredje årsmöte. Mötet öppnades av ordf. fru Anna Bergenhem, som med några ord hälsade de närvarande välkomna, varefter sjöngs "Arbetets söner". Därefter upplästes års- och revisionsberättelsen och på revisorernas förslag beviljades den avgående styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet. Av årsberättelsen framgick, att klubben under året hållit 14 ordinarie möten. Vidare ha en del agitatoriska föredrag anordnats tillsammans med arbetarekommunen på platsen samt en fest med föredrag av fru Nelly Thüring från Göteborg. Vid höstens val nedlade klubbens medlemmar, särskilt valkommittén, ett energiskt arbete för vårt parti. Dessutom har en paketauktion och ett par svaftnar varit anordnade till förmån för klubbens kassa. Medlemsantalet var vid årets slut endast 27 medlemmar, vilket ju är att beklaga å en så stor plats som denna. Av Morgonbris har under året försålts 400 ex. Klubben är ansluten till Sv. soc.-dem. kvinnoförbund samt till Medelpads kvinnodistrikt och till Matfors arbetarkommun. Klubben lyckades under fjolåret få en medlem invald i kommunalfullmäktige. Av revisionsberättelsen framgick att inkomster och utgifter balanserat å 638 kr. 81 öre. Till styrelse för 1922 valdes: Lilly Persson, ordf., Hulda Johansson, kassör, Anna Högbom, sekr., Anna Blom, vice ordf., Anna Gustavsson, vice sekr. Till revisorer valdes Anna Bergenhem och Annette Björck. Till uppördsmän omvaldes Olivia Nyström och Lisa Lindström. Till kommissionär omvaldes Märta Sundberg samt nyvaldes Sigrid Lundström. Till ombud i Matfors nya koop. handelsförening Ester Sundberg. Vid mötet ingick 4 nya medlemmar, vilket bådär gott för det nya året.

Mötet, till vilket arbetarkommunen var inbjuden, präglades av den bästa stämning och sedan de befintliga ärendena behandlats attackades den avgående styrelsen av den nyvalda ordf., varjämte arbetarkommunens ordförande tackade för gott samarbete. Vid mötet, som var väl besökt, förekom förutom kaffe musik och deklamation.

Med kamrathälsning till klubbarna landet runt genom

Annette Björck.

Från Mjölby.

Det kan helt skrivas på fru Nelly Thürings konto att Mjölby Soc.-dem. kvinnoklubb såg dagens ljus den 12 aug. 1921. Vid konstituerande sammanträde ingingo i klubben 19 medlemmar. Till styrelse valdes: fröken Hanna Nygren, ordf., fru Selma Ternberg, sekr., fru Beda Schmädiche, kassör, fru Grota Johansson, v. ordf., och fröken Eva Andersson, v. sekr. Förutom ord. möten, som hållas 3:dje måndagen i varje månad, har klubben anordnat ett samkväm till vilket Arbetarkommunen och Soc.-dem. ungdomsklubben Ny Kraft voro inbjudna. Tillsammans med Ny Kraft har ett offentligt samkväm hållits och till förmån för de arbetslösa ha de soc.-dem. föreningarna hållit en soaré. Julfest hölls den 28 dec., till vilken Arbetarkommu-

RUMFORD

BAKPULVER

NUTIDENS FÖRNÄMSTA

nens och Ny Krafts medlemmar med familjer voro inbjudna.

Söndagen den 19 febr. var offentligt samkväm anordnat med föredrag av fru Nelly Thüring över ämnet: "Hur vi bo och hur vi borde bo". Det var nog ej endast nyfikenhet att få höra en av våra riksdagskvinnor, som lockat den talrika publiken, utan fastmer den stora popularitet fru Thüring vann vid sitt föregående besök i Mjölby. Föredraget, som belystes med skioptikonbilder, var synnerligen intressant och fängslande. Efter att ha framhållit bristfälligheterna i våra egna bostadsförhållanden och visat hur vi borde bo genom bilder från den engelska trädgårdsstaden Letchworth, påpekade talarinnan till slut nödvändigheten av att folket självt med levande intresse tar sig an denna fråga och driver den fram till en lösning. Särskilt kvinnorna bör bostadsfrågan intressera och därför ha de Soc.-dem. kvinnoklubbarna här ett ämne att sätta sig in uti och diskutera. Kravet på människovärdiga bostäder för alla skall därigenom växa sig allt starkare, och så smänigom framtvinga de erforderliga reformerna.

Föredraget mottogs med livligt bifall av den intresserade publiken. Programmet utfylldes med musik av U. F. W.

Klubben räknar nu 53 medlemmar. Av Morgonbris äro 600 ex. sålda.

Jag önskar så varmt att vår klubb i Mjölby kunde bli till verklig nytta för Mjölby arbetarkvinnor, kunde bli den förening, som skänkte sina medlemmar den upplysning i sociala och politiska frågor, som är nödvändig för att vi skola kunna förstå och fylla de nya samhällsuppgifter vi nu stå inför. Tyvärr är det nog så i Mjölby, och kanske även på andra platser, att förmågor saknas, som kunna leda klubbens arbete så, att den verkligen blir vad den borde vara. Men den goda viljan får väl överskyla vad som brister här och där. Med intresserade medlemmar och ett gott kamratskap hoppas jag att vår klubb skall växa sig stark och i någon mån fylla sin plats.

Med partihälsning till kamrater landet runt från Mjölby socialdemokratiska kvinnoklubb.

H. N—n.

Från Alvesta.

Alvesta soc.-dem. kvinnoklubb hade den 17 dennes sitt årsmöte då gångna årets räkenskaper godkändes och val av styrelse för kommande år företogs.

Av årsberättelsen framgick att tio klubb- och styrelsemöten hållits. Klubben gjorde en god insats i agitationen vid riksdagsvalet genom att försälja broschyrer och tidningar

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan 33
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- och utländska nyheter

Damkappor, Dräkter och Kjolar

till billiga bestämda priser. Obs! Beställningar utföres till billiga priser.

samt genom bedrivande av husagitation. Förbundets tidning Morgonbris har rönt en livlig åtgång och omkring 250 ex. ha försålts. Till soc.-dem. fullmäktigegruppen på platsen har avgivits en skrivelse med uppmaning att samtliga kvinnliga anförvanter skola bli medlemmar och stödja klubben. Endast till en del tycks skrivelsen blivit hör-sammad.

Av revisionsberättelsen framgick att årets räkenskaper balanserat på en summa av kr. 113:50.

Styrelsevalet utföll sålunda: ordf. fru Nanny Lindblad, sekr. fru Hedvig Zaar, kassör fru Olivia Stridh, vice ordf. fröken Anna Roos och vice sekr. fru Olga Bergh, samt såsom styrelsesuppl. fruarna Anna Lidberg, Gustava Nilsson och Augusta Holm. Till revisorer valdes fruarna Hulda Eklöv, Matilda Fick och Eva Svensson.

Klubben har under året arbetat i syfö-ning där en del arbeten tillverkats, vilka skola försäljas i samband med en av S. D. U. K. "Frihet" anordnad paketauktion. Några medlemmar deltaga också i S. D. U. K. "Frihets" studiecirkel. Under året har hållits två föredrag av fru Agnes Söderkvist, det ena vid första-majfirandet och det andra vid höstagitationen.

Mötet avslutades med kaffedrickning och kring det vackert dukade kaffebordet var det liv och munterhet. Salen hade, tack vare några medlemmar vackert dekorerats med blommor och vita dukar på varje bord. Ett uttalande gjordes, att samarbetet måtte bli lika gott som hittills och medlemsantalet måtte ökas så att varje arbetarkvinna sluter sig till Sverges socialdemokratiska kvinnoförbund.

Med kamrathälsning landet runt!

N. L.

Från Bollnäs.

Bollnäs socialdemokratiska kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 4 mars varvid styrelse- och revisionsberättelserna godkändes. Inkomster och utgifter balanserade å kronor 1,451:80 med en behållning av kr. 890:61.

Av styrelseberättelsen framgår att under året hållits 12 ordinarie klubbmöten och 16 styrelsesammanträden. En syföreningsauktion har hållits, som lämnade god vinst. Som en uppmaning för understödtagande på försörjningshemmet bjöd klubben där på kaffe på "Mors dag". Vidare tog klubben initiativ till sammankallandet av en konferens, som hölls med Gävleborgs läns samtliga kvinnoklubbar den 31 juli. Klubben har deltagit i flera fester, som tillfört kassan inkomster.

I agitationsarbetet för riksdagsmannavalet deltog klubben livligt vilket även visade ett gott resultat. Ett föredrag har hållits av fru Ruth Gustafson från Stockholm.

Vidare har klubben köpt andelar i för oss soc.-dem. värdefulla företag såsom Folkets husföreningen, Helsinglands Folkblad och Kooperativa händelsföreningen. Förutom allt deltagande i det politiska arbetet har klubben deltagit i det behjärtansvärda arbetet för insamling av pengar och mat åt våra arbetslösa kamrater inom Bollnäs socken.

Klubbens medlemsantal utgör för närvarande 36.

Den förutvarande styrelsen omvaldes, som bestod av fru Alma Cederholm, ordf., fru Elsa Forsberg, sekreterare, fru Ester Sandberg, kassör, fru Signe Ceder, vice ordf., fröken Helfrid Borg, vice sekreterare.

Efter mötet vidtog samkväm vartill arbetarkommunens och ungdomsklubben "Frihets" medlemmar voro inbjudna, tillslutningen blev storartad. Ett rikhaltigt och omväxlande program utfördes med föredrag, kaffe, teater och musik. En animerad stämning rådde hela aftonen.

Med hopp om god tillslutning till våra klubbar hälsa vi alla kamrater landet runt.

Elsa Forsberg, sekr.

Från Varberg.

Varbergs soc.-dem. kvinnoklubb hade söndagen den 22 januari ett stort möte till vilket Falkonbergs klubb även inbjudits. Klubbens egna medlemmar voro alla närvarande och diskuterade livligt. Bland annat som förekom så blev beslut fattat att söka få till stånd en Hallands-krets, vilket mötet ansåg vara av stor betydelse. Vidare förekom sång, musik, uppläsning och kaffedrickning samt senare fram på aftonen, innan våra främmande kamrater skulle resa, bestod klubben en fin tesupé. Kl. 8 reste våra kamrater med en önskan att snart få träffas. Vice sekr.

Från Lilla Edet.

Årsmöte höll Lilla Edets socialdemokratiska kvinnoklubb den 20 febr. Klubben, som bildades under valagitationen efter föredrag av fru Hulda Flood, har under året haft ett tiotal möten samt en offentlig Luciafest, vars behållning överlämnades till välgörande ändamål. En föreläsning i kommunalkunskap har hållits.

Till styrelse för 1922 valdes fruarna Wendla Bryngel, ordf., Erika Andrén, vice ordf., Anna Sjögrön, sekr., Hedvig Åberg, vice sekr., och kassör fru Edla Lindström. Styrelsesuppl. blevo fruarna Anna Ekström och Hilma Landegren. Revisorer: fruarna Signe Elanson och Frida Nilsson.

Medlemsiffran var vid årsskiftet 24 st., en liten numerär, då klubben haft en verksamhet förlagd i ett industrisamhälle. Det är att hoppas att flera kvinnor i fortsättningen ansluta sig till vår kvinnorörelse.

V. B.

Från Kungsbacka.

Klubben bildades den 19 april efter föredrag av fru Nelly Thüring från Göteborg varvid elva medlemmar anslöto sig.

Under året har hållits tio ordinarie möten, ett extra och två protokollförda styrelsemöten. Dessutom har klubben haft en offentlig fest med föredrag av Stefan Oljelund från Göteborg samt ett föredrag av fru Agnes Söderqvist. Gemensamt med arbetarkommunen har hållits ett samkväm.

Bland viktigare beslut må nämnas att klubben tecknat tio andelar i ett av Dem. Kretsens planerat tidningsföretag för Norra Halland och har tidningen Morgonbris försålts i 330 ex.

Följande diskussionsfrågor ha behandlats: "Böra vi använda kroppslig åga då vi uppfostra våra barn?", "Vad uppgift har Kungsbacka Soc.-Dem. Kvinnoklubb?", "Är det rätt att kvinnans arbete värderas mindre än mannens?"

Klubben räknar vid årets slut 26 medlemmar. Styrelsen.

Vi leva icke för att blott och bart tillfredsställa en tom nöjeslystnad, utan för att nå den högsta möjliga utveckling, dana fram den noblast möjliga karaktär och vara mänskligheten till så stor nytta som möjligt.

Trine.

Kommissionärer!

På alla friluftss- och agitationsmöten måste

MORGONBRIS

finnas.

(Forts. fr. sid. 12.)

Kvinnoklubben har även alltsedan 1899 haft en egen sångkör, som väsentligt bidragit till den goda stämningen på klubbens samkväm.

En annan betydelsefull verksamhetsgren som klubben gjort till sin, är den som närmast uppbäres av den kommitté, vilken klubben på initiativ av Soc.-D. dävarande ekonomiechef tillsatt och givit uppgiften att insamla medel till fattiga feriebarns beklädnad.

Sedan denna verksamhet började ha genom den 1,300 gossar och 1,140 flickor erhållit hel eller delvis beklädnad till ett sammanlagt värde av 60,000 kr.

Vid större arbetslöshets- och strejkperioder har klubben sökt att i mesta möjliga mån lämna hjälp.

På tal om ekonomi kan även nämnas, att klubben står som andelsägare i Folkets Husföreningen, Soc.-D., Kooperativa Syföreningen Linnéa m. fl. företag.

Den första kvinnan i stadsfullmäktige och riksdagens andra kammare har kommit från klubben.

Som ett gott betyg för klubben får det väl också anses vara, att Stockholms första kvinnliga stadsfullmäktige och andra kammarens första kvinnliga ledamot komma från klubben. Men dessutom äro en hel del av dess medlemmar att återfinna i fattigvårdsnämnden, fattigvårdsstyrelserna, hälsovårdsnämnden, tuberkulosbyrån, utackorderingsbyrån, hyres- samt pensionsnämnder.

Vår tro på idéerna ha aldrig rubbats, hoppet på ett rättfärdigare samhälle har drivit oss framåt, vår solidaritet har stärkt oss. Arbetarnas strävan se vi ha krönt av vissa resultat, men ännu ha vi icke hunnit målet, slöt fru Horney med ett ljusst leende.

(Forts. fr. sid. 13.)

Och när vi draga oss tillbaka från varandra för stunden, för att ägna oss åt dagens möda, då ha vi vår kerub, vår ängel, vårt gemensamma allt, som binder oss ännu och alltjämt — med silkesfina, ja, osynliga, men oslitliga, stålstarka band.

Dessa band äro icke bojor, tunga att bära — därför att avståndet är emellan oss — nej, de äro icke tunga alls, ty det är kärlek och hopp, som dessa bojor äro smidda av. Och så skriva vi brev och frågorna och svaren korsa varandra i breven. Ty vi veta vad vi skola skriva "på förband", och därför svara vi innan frågan nått fram till oss, vi ha endast läst varandras tankar och önskningsar — vi äro ju ett i ett... Och så stå vi ofta vid våra fönster och bygga allt mera på vår bro. Och allt efter som tiden går och hoppet växer, blir vår bro allt starkare; och snart mötas vi på och genom den — för alltid...

Ty det är vår kärlek som bygger — och den övervinner alla hinder.

Ljudet av en fabrikspipa skär i mitt öra och andra falla in från många håll och kanter; jag kommer åter till mig själv — nu har storstaden vaknat. Där nere åt väster stiger dot rök från oräkneliga skorstenar och höras alla de ljud, som tillsammans flyta ihop och lida ett enda monotont surrande, kvidande, darrande ljud som från en människa som lider — eller ibland som från en kvinna i födslovända. Ja, staden, storstaden med all rikedom och all fattigdom, all lycka och sorg — har vaknat. Jag längtar åter till morgonen, min — andaktsstund...

Fritz Julius Karlsson.